

vesnik

Letnik XXII.

Celovec, petek, 22. december 1967

Štev. 51 (1334)

Mednarodno razumevanje nujnost današnjega sveta

Na »vse ljudi dobre volje« je naslovil papež Pavel VI. poslanico, v kateri predlaga, naj bi 1. januar vsakega leta po vsem svetu obhajali kot »dan miru«. Ta poziv (o katerem obširneje poročamo v posebnem članku — op. ured.) je bil objavljen kratko pred božičnimi prazniki, ki že po stari tradiciji veljajo za praznike miru — za družinski praznik v ožjem kakovosti v širokem mednarodnem okviru. Tako v enem kot v drugem pogledu pa je osnovni pogoj za mir medsebojno razumevanje, torej razumevanje med družinskimi članici, razumevanje med narodi.

Svet postaja tako majhen kot hiša, ko vsake trenutke lahko pogledamo v vsako sobo. Teško bi našli deželo, ki bi se lahko tako zaprla, da ne bi mogli vedeti, kaj se v njej dogaja. Nagel tehnični in znanstveni razvoj je omogočil, da se je svet zožil, četudi je obenem človek prodril v nesluteno širok vesoljni prostor. S tem razvojem sprejema človek nujno tudi večjo odgovornost zase in za druge. To je značilno za sodobni svet in postaja značilno tudi za vzgojna razmišljanja.

Sodobnost zahteva vsestransko razvitega, široko razgledanega, a obenem strokovno usposobljenega, iznajdljivega in zdravega človeka, ki se lahko vključuje na najrazličnejših mestih proizvodnega in družbenega dela; predvsem pa zahteva sposobnega vzpostavljati družbeno zrele odnose z ljudmi. Sodobni človek spoznava splošne znanstvene resnice in tehnične dosežke, enako pa naj dojemata najrazličnejše kulturne in ostale družbene pojave v svetu, išče in najde med njimi zveze, podobnosti in razlikosti, da si zmore izoblikovati družbeno perspektivo, najti sebe in svojo skupnost v svetovnem prostoru.

Spoznati je treba, da je odvisnost med narodi vedno večja, da gospodarska, politična in kulturna ustvarjalnost zahtevajo vedno več mednarodnih stikov in sožitja med ljudmi. Ni dežele, ki bi svoje notranje življenje lahko popolnoma skrila pred očmi svetovne javnosti. Če danes neke očitno kršijo človekove pravice, se zganejo demokratične sile po vsem svetu. Mednarodna solidarnost, ki se trenutno najbolj kaže v obsojanju vietnamske vojne in v protestih proti nedemokratičnemu režimu v Grčiji, pa je hkrati boj za sožitje med narodi in za mir, boj, ki združuje razna ljudstva v skupnem prizadevanju za pravične odnose med ljudmi.

Ko spoznavamo znanstvene in tehnične dosežke ter kulturo in umetnost drugih narodov in jih primerjamo z lastnimi, najbolj prepričljivo odkrivamo zmote neznanstvenih rasističnih nazorov, lažnega patriotizma in nacionalizma. »Kdor podcenjuje se sam, podlaga je tučeviti pesti,« se glasi star pregovor, ki ima svojo vrednost seveda tudi danes. Zato je treba razvijati pošten narodni ponos, iz katerega pa mora izvirati tudi spoštovanje do drugih; nujno je treba razvijati mednarodno razumevanje in spoštovanje, mednarodno sožitje in sodelovanje.

Danes dosti lažje spoznavamo kulturo, običaje in moralne norme drugih narodov ter hitro doženemo, da imamo z vsemi ljudmi na svetu veliko skupnega, kar približuje človeštvo k višjim skupnim idealom. Človek je danes mogočen, ustvarja take pogoje za resnično boljše in lepše življenje, kakor jih ni še doslej. Toda hkrati ustvarja tudi pogoje za samouničenje, kot jih še ni v zgodovini. Ni se lahko znati in živeti v svetu, ki obeta vse in nič hkrati. Ni tako enostavno ohraniti upanje v človeštvo, če živimo z zavestjo, da bi

MED KOROŠKO IN SLOVENIJO:

Na obeh straneh pripravljenost za nadaljnjo poglobitev dobrih odnosov

Predsednik IS Slovenije obiskal Koroško

Prejšnji teden je bil — kakor smo v našem listu že kratko poročali — na obisku na Koroškem predsednik Izvršnega sveta SR Slovenije Stane Kavčič, ki je s tem vrnil obisk koroškemu deželnemu glavarju Hansu Simi, kateri je pred meseci bival v sosedni Sloveniji. Predsednika Kavčiča sta spremljala član Izvršnega sveta Bojan Lubej in šef protokola Ivan Rudolf, medtem ko sta pri razgovorih na sedežu deželne vlade sodelovala tudi generalni konzul SFRJ v Celovcu inž. Karmelo Budihna in konzul Željko Jeglič. Na jugoslovanskem konzulatu pa je predsednik Kavčič sprejel tudi predstavnike obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev.

Pri razgovorih, ki so jih ob tej priložnosti imeli predstavniki Koroške in Slovenije, je bilo z obeh strani izraženo zadovoljstvo spricho sedanjega razvoja odnosov med obema deželama, hkrati pa je bila poudarjena želja po nadaljnji poglobitvi medsebojnega sodelovanja. V tej zvezi je bilo konkretno govora o prometnih zvezah, o razširitvi tujskega prometa in oboga-

titvi kulturne izmenjave. Ugotovljeno je bilo, da zavzema na teh področjih medsebojno spoznavanje in razumevanje ljudi z obeh strani medje čedalje večji obseg in predstavlja važen prispevek k sporazumevanju med narodi, zato v tako važnih vprašanih politične meje ne smejo biti ovira.

Govora je bilo tudi o položaju slovenske manjšine na Koroškem ter je — kolikor je razvidno iz tozadavnega poročila v koroškem dnevnem listu — predsednik Kavčič izrekel deželnemu glavarju Simi priznanje za njegovo razumevajoče lojalno stališče v manjšinskem vprašanju, medtem ko je deželni glavar Sima zagotovil, da bo Koroška tudi v bodoče stremela za izvajanjem državne pogodbe po njeni vsebini in njenem duhu.

V prostorih jugoslovanskega generalnega konzulata je predsednik Kavčič sprejel predstavnike obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev ter z njimi razgovarjal o raznih perečih vprašanih manjšinske problematike. Poudarjeno je bilo, da manjšina sama najbolje pozna svoje težnje in potrebe, pri tem pa — kakor je naglasil predsednik Kavčič — vselej lahko računa s podporo matičnega naroda.

Različna ugibanja glede sprememb v vladi

Prihodnji mesec se bo vodstvo OVP med drugim bavilo tudi z vprašanjem, če in v kakšnem obsegu bi bile potrebne spremembe v zvezni vladi. Končna odločitev pa naj bi padla na tradicionalnem »klavzurnem zasedanju«, ki je za 8. in 9. februar predvideno na Semmeringu.

Da je potreba po določenih spremembah v zvezni vladi postala že kar precej aktualna, zdaj tudi v OVP-jevskih vrstah ne morejo več zanikati. Pravkar zaključena razprava o državnem proračunu za leto 1968 je namreč dovolj jasno pokazala, da je prvi polčas OVP-jevske samovlade povzročil precejšnje »obrabe« v vladnem moštvo.

V bistvu torej niti ne gre več toliko za vprašanje, ali so spremembe potrebne ali ne; zdaj je mnogo bolj zanimivo vprašanje, kdo bo koga zamenjal. Tozadevno je slišati najrazličnejša ugibanja, ki segajo od zamenjave posameznih ministrov do izmenjave celotne vlade. Vendar pa je zadnja možnost malo verjetna, kakor tudi ni računati z novo koalicijo OVP-SPÖ, čeprav nekateri tudi take rešitve ne izključujejo.

lahko v enem samem trenutku doživeli Hirošimo svetovnega merila.

Ravno ta stvarnost pa nam narekuje kot nujnost sodobnosti vzgojo za mednarodno razumevanje, narekuje potrebo po utrjevanju zavesti o pripadnosti k družbeni in svetovni skupnosti, narekuje pa tudi potrebo po krepitvi samozavesti in življenjski sproščenosti, da bo vsakega posameznika človek sposoben najti svoj prostor v družbi in v svetu. Vzgoja za mednarodno razumevanje je nujnost sodobnosti: narekujejo jo življenjski interesi vsakega naroda, narekujejo jo pogoji svetovnega gospodarstva in narekujejo jo predvsem človeška kultura. Vzgoja za mednarodno razumevanje izvira torej iz današnje življenjske stvarnosti, zato se ji moramo v malem in v širokem merilu posvetiti z globokim čutom odgovornosti; s tem pa bomo tudi uspešno prispevali k ohranitvi in utrditvi miru.

Vsem bralcem, naročnikom in sotrudnikom
prijetne praznike in uspešno novo leto

UREDNIŠTVO **vesnik** UPRAVA

Nevarna zaostritev v Grčiji

Od 21. aprila tega leta dalje, odkar je vso oblast v Grčiji praktično prevzel vojaški režim, v mednarodni javnosti niso več utihnili glasovi, ki so opozarjali na veliko nevarnost, kakršno sedanja grška ureditev predstavlja za demokracijo. Da »skrbnost demokratičnih sil širom po svetu nikakor ni bila pretirana, pa so dovolj jasno pokazali dogodki minulega tedna.

V sredo prejšnjega tedna je namreč grški kralj Konstantin ob podpori svojih prijateljev skušal strmo-glaviti vojaški režim, kar mu pa ni uspelo in je zato s svojo družino zbežal v Italijo, kjer je našel zatočišče v poslopu grškega poslanstva v Rimu. Spricho dejstva, da je kralj Konstantin več ali manj pomagal ali vsaj dovolil uničiti prejšnjo demokratično ureditev v Grčiji in torej ni povsem brez odgovornosti za razvoj po letošnjem aprilu, je seveda še zelo dvomljivo,

ali bi sedanji »kraljevski udar«, v primeru, da bi uspel, res tudi pomenil zopetno vzpostavitev demokratičnega sistema v Grčiji. Vsekakor pa je vojaška junta izkoristila položaj, ki je nastal z begom kralja, ter je vso oblast v državi vzela v svoje roke.

Takoj po izjavljenem protitudaru in odhodu kralja Konstantina je bil general Zoitakis imenovan za regenta, polkovnik Papadopoulos, ki velja za »močno roko« v Grčiji, pa je sestavil novo vlado ter izjavil, da se je moral vojaški režim »zateči k ustavnemu postopku«, ker da se je kralj Konstantin »prostovoljno odrekel svoji dolžnosti«.

Ne glede na to, da tudi kralj Konstantin ni veljal za garanta demokratične ureditve, pomeni najnovejši razvoj v Grčiji nov udarec demokraciji in v polni meri upravičuje zaskrbljenost grške in mednarodne demokratične javnosti.

Vsako leto poseben »dan miru«

Na »vse ljudi dobre volje« je papež Pavel VI. naslovil poslanico, v kateri predlaga, naj bi 1. januar 1968 na vsem svetu praznovali kot »dan miru«. Hkrati pa je izrazil željo, da bi se to praznovanje potem ponavljalo vsako leto, tako da bi postal 1. januar vsakoletni »dan miru«, da bi »mir s svojim pravičnim in dobredelnim ravnotežjem obvladoval razvoj zgodovine v prihodnosti.«

V svoji poslanici je papež opozoril tudi na nevarnosti, ki grozijo svetovnemu miru:

- nevarnost prevladovanja egoizmov v odnosih med narodi;
- nevarnost nasilja, v katero nekateri narodi lahko zapadejo iz obupa, ker se ne priznava in spoštuje njihova pravica do življenja in človeškega dostojanstva;
- nevarnost, ki je danes strahovito narasla, da se uporablja strahovito uničevalno orožje, s katerim razpolagajo nekatere velesile, uporabljajoč ogromna sredstva, katerih razsipanje je razlog za žalostno raz-

mišljanje spricho velike potrebe za razvoj številnih drugih narodov;

■ nevarnost, da bi mislili, da se mednarodni spori ne dajo rešiti po razumni poti, t. j. s pogajanjem, ki naj temeljijo na pravu, pravičnosti in razsodnosti.

Papež nato ugotavlja, da mir sloni na novem duhu, ki mora usmerjati sožitje narodov na novi miselnosti o človeku in njegovih dolžnostih ter njegovi usodi. Zato je treba vzgajati nove generacije v duhu spoštovanja narodov, bratstva med narodi, medsebojnega sodelovanja za njih napredek in razvoj. Mir ne more temeljiti na lažni retoriki besed, ki so dobro sprejemljive, ker so v skladu z globokimi in pristnimi težnjami ljudi, ki pa lahko služijo in so na žalost včasih služile za prikrivanje praznine pravega duha in dejanskih namenov miru. Prav tako ni mogoče upravičeno govoriti o miru, če se ne priznavajo in ne spoštujejo trdni temelji, kot so pravičnost in ljubezen v odnosih med državami ter v okviru vsakega naroda med državljanji in njihovih odnosih s tistimi, ki jim vlada.

Poveljevanje ideala miru pa tudi ne sme podpirati nedejavnosti tistih, ki se bojijo, da bi morali dati življenje v službi svoje dežele in svojih bratov, kadar ti branijo pravičnost in svobodo, temveč iščejo samo, da se izognejo odgovornosti, potrebnemu tveganju za izpolnitev velikih dolžnosti in velikodušnih dejanj.

Mir ni pacifizem — je rečeno v poslanici — in ne skriva strahopetne ter lene zamisli življenja, marveč razglašča najvišje in univerzalne vrednote: resnico, pravičnost, svobodo in ljubezen. Zagotovljena mora biti svoboda posameznikov in narodov v civilnem, kulturnem, moralnem in verskem smislu, drugače ne bo miru — čeprav je zatiranje na žalost sposobno usvariti zunanji videz reda in zakonitosti — temveč stalno in nezadušljivo vrenje uporov in vojn.

Obvestilo bralcem

Cenjene bralce obveščamo, da bo zaradi praznikov prihodnja številka našega lista izšla šele v novem letu, in sicer redno v petek 5. januarja 1968.

Kot skromno priznanje zvestim bralcem in naročnikom tudi letos prilagamo stenski koladar »Slovenskega vestnika«, ki naj jih skozi celo leto spominja na tesno povezavo z listom.

Uredništvo

Gospodarsko leto 1967 v naši državi:

Položaj se je tekom leta še poslabšal

Pred letom dni smo na tem mestu zapisali, da je gospodarska stagnacija v naši državi, katere začetki segajo v leto 1964, trajala v letu 1966 naprej in da je gospodarski položaj postal še bolj zapleten. Rast industrijske proizvodnje je naprej popuščala, v zunanji trgovini pa je uvoz močnejše naraščal od izvoza. S tem se je lani zunanjetrgovinska bilanca vidno poslabšala, z njo pa tudi celokupna plačilna bilanca naše države.

V notranjem gospodarstvu lani cene niso le še naprej uhajale zaslužkom delovnih ljudi, marveč je prišlo tudi do dalekosežnih uradnih podražitev. Podražila so se mineralna olja, železnica in kruh. V pičlih osmih mesecih se je s tem kupna moč prebivalstva zmanjšala za 4 milijarde šilingov.

Taka je bila podoba avstrijskega gospodarstva na pragu leta 1967, ko je prišlo še do uradne podražitve mleka in uslug pošte. Ko sedaj ob koncu leta gledamo nazaj, potem ne moremo mimo tega, da že kar uvodoma ugotovimo, da podoba avstrijskega gospodarstva koncem leta ni nič lepša in nič prikupnejša kot je bila ob njegovem začetku. Zboljšalo se za delovne ljudi ni nič, marsikaj se je poslabšalo. Cene naprej uhajajo zaslužkom, kupna moč delovnih ljudi pa pada. O gospodarski rasti skoraj ne more več biti govora. Vrsta industrijskih podjetij — zlasti premogovniki ter industrija železa in jekla, pa tudi gradbeništvo — težav minulega leta ni mogla premostiti. Tekom leta so se njihove težave le še povečale, ker je investicijska dejavnost naprej popuščala.

Proračunski deficit

Verno ogledalo takega razvoja so težave, ki so nastale pri izvajanju državnega proračuna. Njegova osnovna značilnost je bila v tem, da vlada, ki ga je sestavila, in ÖVP, ki ga je v parlamentu izglasovala nista hoteli vzeti na znanje da je bilo leta 1966 v naši državi konjunktura konec in da prihajajoči zastoj v gospodarstvu ne bo ostal na tedanji stopnji, marveč se bo povečal. Tako državna uprava ni dobila proračuna, ki bi odgovarjal dejanskemu položaju gospodarstva, marveč je dobila proračun, ki je bil poln pretriranega optimizma in lepih obljub, ki pa niso bile izpolnjene.

Pri sestavi proračuna so se finančni ministri, vlada in ÖVP postavili na stališče, da bodo v letu 1967 državni dohodki porasli in da bodo za 6 milijard šilingov višji od leta 1966. Že prvi meseci pa so pokazali, da je bilo pričakovanje takega porasta več kot optimistično. Ob štirih proračunskih operacijah tekom leta je začel primanjkljaj naraščati. Namesto večjih dohodkov v obsegu 6 milijard šilingov bo proračun koncem leta imel 8 milijard šilingov deficita. S tem bo deficit presegel več kot 10 odstotkov skupnega proračuna, čeprav so dohodki države narasli že zaradi podražitve kruha in mleka, zaradi podražitve železnice in pošte ter zaradi zvišanja davka na mineralna olja.

Pri našem pregledu res ne gre za to, da bi podrobneje razmišljali, če so se finančni ministri, vlada in ÖVP pri sestavi proračuna „ušteli“ ali pa so hoteli — polni zmagoslavja, da so dosegli samostojno vladanje — z njim natresli prebivalstvu peska v oči. Gre veliko bolj za to, da že na samem državnem proračunu pokažemo, da se je gospodarski položaj tekom leta poslabšal. Kako se je poslabšal, razvidimo iz tega, da je pri manjšem obsegu proračun za leto 1966 izkazal le 2,6 milijarde šilingov deficita, medtem ko ga bo letošnji izkazal 8 milijard.

Kam s premogom in rudarji?

Resnost nastalega položaja je s tem dovolj očitno prikazana. V podrobnem pa jo lahko zasledimo na vseh področjih, v turizmu in kmetijstvu enako kot v rudarstvu in industriji.

Začnimo kar pri premogu. Kakor povsod v Evropi stojimo tudi v naši državi pred vprašanjem, kam z rjavim premogom. Nafta in plin kot sodobna energetska vira sta ga skupno z električno energijo izpodrinila z širšega tržišča. Gore njegovih zalog so se tekom leta spet povečale. Tekom treh let so njegove zaloge samo pri kaloričnih elektrarnah ÖDK koncem leta 1966 narasle za 220 % na 1,828.000 ton. Njihova vrednost je koncem leta 1966 znašala 326 milijonov šilingov in se je tekom leta 1966 po-

večala za 110 milijonov šilingov. Letos so te zaloge še bolj narasle. Država je morala k obratovanju premogovnikov prispevati 110 milijonov šilingov.

To pa čedalje bolj sili k zmanjšanju proizvodnje rjavega premoga. Predvideno je, da bi se njegova proizvodnja tekom treh let zmanjšala od 5 na 3 milijone ton. S tem pa bi postalo 3600 rudarjev brezposelnih. Kje najti za nje zaposlitev, je drugo vprašanje, ko so že koncem oktobra v državi našeli 48.300 oseb, ki so iskale zaposlitev, ker se število delovnih mest tudi na drugih gospodarskih področjih manjša.

Proizvodnja v industriji upada

Težave industrije so se tekom leta povečale. Recessija ali upadanje gospodarske rasti so začele čutili tudi že industrije, ki so v prvem polletju še razmeroma dobro odrezale. To so industrija stavbenega železa in jekla ter industrija gradbenih in kmetijskih strojev. Povpraševanje za njihovimi izdelki je začelo v drugi polovici leta popuščati zlasti zaradi tega, ker gradbeništvo celo v polelnih mesecih ni imelo toliko naročil, da bi lahko izkoristilo svoje zmogljivosti, in ker je postalo kmetijstvo pri investicijah previdnejše.

Večanje recessije pa zadnje čase čutila tudi kemična industrija in papirna industrija. Njuna proizvodnja je bila že v prvem polletju za 7,3 in 1,4 odstotka manjša kot v prvem polletju 1966. Toda ti dve industriji še zdaleka nimata največje težave. Le-te so po drugih industrijah še večje. Tako je v primerjavi s lanskim prvem polletjem letos v prvem polletju proizvodnja nazadovala v industriji usnja za 20,1 %, v industriji usnjenih izdelkov za 11,1 %, medtem ko je proizvodnja rudnikov nazadovala za 8,9 %. V isti primerjavi je proizvodnja nazadovala v livarnah za 6 %, v tekstilni industriji za 4 %, v kovinski industriji za 3,5 %, v industriji vozil za 2 %, v industriji oblačil in industriji kamenin pa za 1,2 %. Manjše nazadovanje proizvodnje javljata tudi industrija za predelavo železa in elektroindustrija.

Vse te industrije so morale svojo proizvodnjo omejiti zaradi popuščanja povpraševanja za njihovimi izdelki na domačem trgu in zaradi inozemske konkurence na domačem pa na tujih tržiščih. Liberalizacija trgovine tako v okviru EFTA kot v okviru GATT čedalje bolj ogroža konkurenčnost avstrijske industrije. Zamuda na poli koncentracije in kooperacije se tukaj ravno tako kaže, kakor pa zamuda na poli znanstvenega raziskovanja na področju industrijske proizvodnje in industrijskih tržišč. Poleg tega pa avstrijski industriji manjka tudi kapitala za kreditiranje izvoženih izdelkov. Zaradi tega je industrija med 30. 6. 66 in 30. 6. 67 odpustila že 22.000 uslužbencev. Koncem junija jih je letos zaposlovala le še 599.000.

Ena največjih hib avstrijske industrije je od lani naprej popust in zastoj v investicijski

Državni proračun 1968 brez načrta zboljšanja

Vse te komponente so povzročile veliki primanjkljaj v državnem proračunu. Poleg tega pa so povzročile tudi občo negotovost v celokupnem gospodarstvu, zlasti pa med delojemalci za svoje delovno mesto. Ob tej negotovosti pa je tudi kupna moč delovnih ljudi še naprej nazadovala.

Celokupna gospodarska rast, ki je lani znašala še 4 %, bo letos dosegla le še 2 %. Iz razprav o prihodnjem letnem proračunu pa je povzeto, da se tudi v prihodnjem letu ne bo zboljšala. Kritična ocena letošnjega gospodarskega razvoja v naši državi torej kaže, da položaj koncem leta ni še preveč nevaren, da pa je zelo resen. Resen tembolj, ker skriva v sebi nevarne klice trajnejše gospodarske krize.

Kakor izgleda bo naša država zunanjetrgovinsko letos boljše odrezala kot lani. Obseg izvoza je v prvih devetih mesecih nazadoval za 7,3 %, obseg izvoza pa je temu nasproti narasel za 10,7 %. S tem se je pasiva od 13 milijard šil. 30. 9. 1966 zmanjšala na 10 milijard 30. 9. 1967. To pa je v bistvu omogočilo da se je tudi pri plačilni bilanci pasiva 1771 milijonov šilingov 30. 9. 1966 spremenila v aktivo 3079 milijonov šilingov 30. 9. 1967.

Toda to še nikakor ne upravičuje pričakovanja, da se bo gospodarski položaj prihodnje leto v obče zboljšal. To je pričakovati tem manj, ker je bil tudi državni proračun za leto 1968 le improviziran, kajti vlada še vedno ni predložila obljubljenega načrta za ozdravitev gospodarstva. Njegova ozdravitev pa je mogoča le po poti povečanja investicijske dejavnosti in povečanja kupne moči prebivalstva ter po poti načrtni koordinaciji državne gospodarske politike s tendencami v domačem gospodarstvu in s tendencami mednarodnega gospodarskega razvoja. Ker prijemljivih znamenj za tak načrt vlada in ÖVP še nista pokazali in ker kaže državni proračun za 1968 že sedaj 9 milijard šilingov primanjkljaja, bi bilo zgrešeno, če bi računali, da bo v naši državi gospodarske recessije že prihodnje leto konec.

dejavnosti. Zaradi tega pa se njena konkurenčnost naprej slabša, namesto da bi se večala. Da stojijo v ozadju tega interesi inozemskega kapitala na avstrijski industriji in interesi avstrijskega privatnega kapitala na inozemskih industrijah, bodi tukaj samo ob robu pripomnjeno.

Prvič manj inozemskih turistov

K tem že itak dovolj resnim težavam so se letos pridružile še težave na področju turizma. Doslej je število njihovih nočitev inozemskih turistov iz leta v leto vidno naraščalo. V najstih mesecih turističnega leta 1966-67 pa je njihovo število nazadovalo za 1,5 milijona nočitev na 43,2 milijona. To nazadovanje so občutila skoraj vsa podjetja, ki se bavijo s turističnimi uslugami, ker odpade od celokupnih turističnih nočitev 70 % na inozemske turiste.

To nazadovanje bo poslabšalo tudi avstrijsko plačilno bilanco. Sicer se zaradi zmanjšanja nočitev devizni priliv s strani turizma ni zmanjšal, marveč se je celo za 2,3 % povečal na 15.774 milijonov šilingov. Toda to povečanje je pravzaprav le posledica podražitev turističnih uslug, ki jo je med drugim sprožila tudi uradna podražitev mineralnih olj, železnice in pošte ter kruha in mleka.

Zaradi podražitev turističnih uslug povečani potrošnji inozemskih turistov v naši državi za 2,3 % stoji nasproti povečanje potrošnje avstrijskih turistov v inozemstvu za 20,5 %. Vsled tega se je devizni saldo minulega turističnega leta zmanjšal za 5,6 % na 10.595 milijonov šilingov. S tem zneskom pa tudi letos, kakor lani in predlanskim, ne bo mogoče dočela pokriti pasive v avstrijski trgovinski bilanci.

Negotovost v kmetijstvu narašča

Kar tiče kmetijstva, je na njegov razvoj poleg splošnih podražitev najbolj vplivalo padanje cen klavnih goved in klavnih prašičev ter lesa. Cene klavnih bikov in volov so na dunajskem trgu od 14 do 17 šilingov za kilogram žive teže začetkom januarja padle na 13 do 16 šilingov sredi decembra. Cene klavnih prašičev so v isti primerjavi padle od 17 do 18,60 na 14 do 16,80 šilinga. Začetkom januarja so po štajerskih in zgornjeavstrijskih poročilih hlovdovino iglavcev pri cesti plačevali še po 410 do 530 šilingov za kubični meter, oktobra pa le še po 370 do 490 šilingov.

Ker so se k temu neugodnemu razvoju tekom drugega polletja pridružile še težave na trgu z mlekom in pri izvozu klavnih govedi v Italijo, poleg njih pa začetkom novembra podražitev gnojil in krmil, so postali kmetje glede nadaljnjih investicij, se pravi glede izpopolnitve strojnega parka in glede gradenj in preureditev poslopij previdnejši. Medtem so namreč spoznali, da se tudi v prihodnjem letu položaj ne bo zboljšal, ne na trgu z mlekom in mesom, pa tudi ne na trgu z lesom, gotovo pa poslabšal. Ponudba klavne živine in prašičev bo naprej naraščala, država zahteva od kmetov omejitve dobav mleka mlekarnam, poleg tega pa tudi zmanjšanje sečenj v gozdu. Težave pri izvozu mlečnih izdelkov in pri izvozu rezane lesa, pa tudi celuloze namreč naraščajo.

POŠIROKEM SVETU

SOLČAVA. — Ob 25-letnici osvoboditve Solčave je bila prisrčna slavnost, ki so jo povežali s srečanjem koroskih borcev. O bojih prve koroske čete, ki je pred petindvajsetimi leti osvobodila Solčavo, je na prireditvi govoril inž. Pavle Zavcer-Matjaz, medtem ko je udeležence v imenu Zveze koroskih partizanov pozdravil predsednik Karel Prušnik-Gašper.

NEW YORK. — Posebni politični odbor glavne skupščine OZN je pozval vse vlade in zasebne organizacije, naj po svojih močeh pomagajo arabskim beguncem. Odbor je prav tako sprejel resolucijo, ki je predlagala glavnemu tajniku OZN, naj sprejme ustrezne ukrepe, da bodo imenovali posebnega skrbnika, ki bo čutil imovino in pravico Arabcev v Izraelu.

BUDIMPEŠTA. — Madžarski minister za zunanjo trgovino je izjavil, da izgubi Madžarska letno od 12 do 15 milijonov dolarjev samo zaradi diskriminacijskih ukrepov, ki so jih uvedle države članice Evropske gospodarske skupnosti na uvoz poljedelskih pridelkov, s katerimi nastopa Madžarska na njihovem trgu. V prihodnjem letu se bo Madžarska oprijela recipročnih carinskih ukrepov.

MEXICO. — Na nedavnem sestanku sveta za obrambo Srednje Amerike so sklenili precej povečati izdatke za vojsko, da bi se lahko učinkoviteje spoprijeli z „nevarnostjo gverilskih gibanj“. Sestanka so se udeležili vojaški predstavniki Gvatemale, Nikaragve, Hondurasa, Salvadora in Paname, kot „opozovalca“ pa sta sodelovala poveljniki ameriške vojaške baze v coni Panamskega prekopa ter upravnik ameriške vojaške šole za protigverilsko bojevanje. Že navzočnost obeh ameriških predstavnikov jasno kaže, proti komu hočejo te države povečati svoj boj — namreč proti silam, ki se bojujejo proti vmešanju Amerike v notranje zadeve drugih držav.

ROGAŠKA SLATINA. — Svetovno znano zdravilišče Rogoška Slatina bo v prihodnjem letu bistveno povečalo svojo zmogljivost. Zdej imajo v Rogoški Slatini 14 hotelov z okrog 1500 ležišč, pet restavracij in vrsto drugih objektov. V prihodnjem letu bodo modernizirali dva hotela in zgradili novo restavracijo. Predvsem pa bodo povečali polnilne zmogljivosti znane rogaške mineralne vode, in sicer od sedanjih 24 milijonov na 40 milijonov steklenic letno. Z novim strojnim trakom bodo lahko v eni sami uri napolnili 16.000 steklenic, medtem ko znaša sedanja zmogljivost le 4000 steklenic na uro.

BONN. — Med države, ki razmeroma veliko porabijo za vojaške namene, brez dvoma spada tudi Zahodna Nemčija. Letos so za vojsko porabili okoli 25 milijard mark, kar predstavlja skoraj četrtino celotnega državnega proračuna. Skupno pa je Zahodna Nemčija doslej izdala v vojaške namene že 152 milijard mark (v našem denarju je to skoraj 1.000.000.000.000 šilingov).

BEOGRAD. — Predsednik zveznega izvršnega sveta SFR Jugoslavije Miko Spiljak in državni sekretar za zunanje zadeve Marko Nikezić bosta 8. in 9. januarja uradno obiskala Italijo. Ob tej priložnosti bodo vodilni predstavniki Italije in Jugoslavije razpravljali o vrsti vprašanj, ki se nanašajo na odnose med obema državama, prav tako pa bodo obravnavali tudi mednarodna vprašanja. Tako v Beogradu kakor tudi v Rimu izražajo prepričanje, da bo tak obisk prispeval k nadaljnji utrditvi prijateljskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo, kar bo gotovo vplivalo tudi na položaj slovenske manjšine v Italiji oziroma italijanske manjšine v Jugoslaviji.

BOMBAJ. — Kakor smo poročali že v zadnji številki našega lista, je v Indiji polres povzročil veliko škodo. Po zadnjih vesteh je ta katastrofa terjala skupaj 192 človeških življenj, več kot 2000 ljudi pa je bilo ranjenih. Mesto Koina Nagar je bilo povsem razdejano. Podrlih ali pokodovanih je bilo 15.000 hiš, brez strehe pa je ostalo 75.000 ljudi.

BERN. — Na skupnem zasедanju obeh domov švicarskega parlamenta so za novega predsednika švicarske federacije izvolili Willyja Spühlerja.

NEW YORK. — Glavna skupščina OZN je sprejela resolucijo, v kateri zahteva od glavnega tajnika U Tanta, naj pripravi načrta za četirto mednarodno konferenca o mirolnubnem izkoriščanju jedrske energije. Ob zaključku sedanjega zasédanja glavne skupščine (zasédanje se bo nadaljevalo šele spomladi prihodnjega leta, ko bodo razpravljali o razorožitvi — op. ured.) je glavni tajnik U Tanti izjavil, da je bilo to leto polno mednarodnih zapletljajev, pač pa je uspelo znova utrditi zaupanje v svetovno organizacijo, ki igra važno vlogo pri ohranitvi svetovnega miru.

MELBOURNE. — Danes bodo v Melbournu začele svetovne izbore za predsednika avstralske vlade Harolda Holta, kateri je minulo nedeljo utonil med podvodnim ribolovom. Poleg številnih drugih državnikov se bosta te svečanosti udeležila tudi ameriški predsednik Johnson in predsednik britanske vlade Wilson.

WASHINGTON. — Ob sklicevanju na „dobro obveščene kroge“ je ameriški tisk objavil vest, po kateri ameriška vlada resno proučuje možnost, da bi vojaška operacije iz Vietnamu razširili tudi še na Laos in Kambodžo. Medtem ko se v vladnih krogih bavijo z načrti za razširitev vojne, pa se čuti tudi dejavnost tistih, ki obsojajo vojno. Tako je predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve senator Fulbright znova ostro kritiziral vladno politiko v zvezi z vietnamsko vojno. Dejal je, da ameriško vojskovanje v Vietnamu povečuje roviščino in slabša rasje odnose v Ameriki. Po njegovem mnenju so bitke, ki jo je predsednik Johnson napovedal proti revščini, živovalni vojni. Hkrati je poudaril, da gospodarstvo Amerike ogroža čedalje večja militarizacija.

BEOGRAD. — Predsednik SFR Jugoslavije Josip Broz Tito bo v januarju 1968 uradno obiskal Afganistan, Pakistan, Kambodžo, Indijo in Etiopijo. Odzval se bo povabilom državnih voditeljev teh držav, s katerimi vzdržuje Jugoslavija prijateljske odnose.

NEW YORK. — Organizacija Združenih narodov ima zdaj že 123 članov. Kot zadnja je bila v članstvo svetovne organizacije sprejeta ljudska republika Južni Jemen, ki je pred nedavnim postala neodvisna.

O knjigah in branju

V zimskih tednih bo marsikdo spet segel po knjigi, da bo laže prebil dolge večere. Toda ne berimo knjig samo v zadregi, da mine čas! Naš odnos do knjige mora biti naraven, načrten in na gotovi ravni, predvsem pa mora biti izraz notranje potrebe. Slovencem na Koroškem je bila knjiga vedno nekaj posebnega, pomenila nam je važen del življenja. Materinega jezika smo se v veliki meri učili ravno iz knjig (kajti šola nam tega znanja v preteklosti ni posredovala v zadovoljivi meri); ob slovenski knjigi so rasli samorastniki vseh generacij in vseh vrst.

V Avstriji je leta 1965 izšlo 5000 knjig s področij filozofije, prava, politike, literature, vzgoje, znanosti, tehnike, medicine in drugih področij. Povprečno pride torej na 1400 Avstrijev ena nova knjiga na leto, kar gotovo ni odraz naše pogosto poudarjene kulturne naprednosti. Mnenja o kulturni ravni naše države so deljena in tako različna, da segajo od »kulturne velesile« pa do »duhovne province«; v resnici pa Avstrija gotovo ni ne eno ne drugo. »Imamo veliko talentov, toda malo talenta, da bi te talente izkoristili,« je ugotovil Richard Barta.

Če bi zgoraj ugotovitev prenesli na slovensko narodno skupnost na Koroškem, bi bila seveda še usodnejša. Vsako leto izide tudi nekaj slovenskih knjig, toda sodobna slovenska knjižnica na Koroškem je poglavje zase. Kako trdo se prodaja, sta dokazali pesniški zbirki Smoleta in Prunča; na drugi strani pa zadene krivda tudi založbo, če mora avtor čakati leto dni, da pri založbi prebere rokopis, in potem še pol leta, preden dobi avtor odgovor. Druga reč je mesto knjige v sodobnem času. Doba večernic, kozamurnikov in trebušnikov je mimo. Sodobna knjiga priča o življenju, kakršno je, seizmografsko zapisuje človeka današnjih dni.

Ali pa znamo knjigo tudi brati? Res, nekatere knjige ne zahtevajo bogve kakšne popolnosti, temveč samo toliko, da jih pač preberemo. Druge pa so nam potrebne in neobhodne, so telesni kruh in duševna hrana. Ne berimo knjige brez svinčnika v roki; berimo s pametjo in ne samo z očmi! Starši morajo otroke navajati k branju dobre knjige. Če tega ne bodo storili, si bodo otroci sami priskrbeli čtivo, ki pa verjetno ne bo vedno takšno, da bi bilo zanimivo in hkrati tudi koristno.

Knjiga ni limona, ki jo iztisnemo in vržemo stran; knjiga je prijatelj. Če bi te modrosti ne poznali že prej, bi jo morali iznajti danes. Bil sem priča, kako sta starejša zakonca kupovala amaro za dnevno sobo. Oglevala sta si vse po vrsti; ker pa je imela vsaka tudi predale in police za knjige, se nista mogla odločiti za nobeno, češ: »Saj ne bova nalašč za amaro knjige kupovalat!«

Treba se je vprašati, kje je krivda, da je še danes toliko ljudi, ki svoj živ dan niso kupili knjige; da knjiga za toliko ljudi še vedno ni postala prijatelj? Po zaslugi obeh slovenskih knjigarn v Celovcu si danes vseka kor moremo kupiti katerokoli slovensko knjigo, ki si jo poželimo. Spodobi se namreč, da imamo tudi nekaj slovenskih prijateljev!

-nsch

Dobra knjiga

je naš najboljši prijatelj. Bogato izbiro slovenskih knjig najdete v knjigarni

„Naša knjiga“
Celovec, Wulfengasse

20 let plodnega dela

Narodne in študijske knjižnice v Trstu

Med kulturnimi ustanovami slovenske narodne skupnosti v Italiji nedvomno zavzema posebno mesto Narodna in študijska knjižnica v Trstu, ki je prejšnji teden slovesno obhajala dvajsetletnico svojega plodnega delovanja. Njen jubilej pomeni dvajset let uspešnega kulturnega poslanstva, ki ga opravlja ta ustanova tako kot knjižnica kakor tudi kot znanstveno središče na ozemlju, kjer živita drug poleg drugega dva naroda. Zato je njeno delo neprecenljive vrednosti za obstoj in razvoj slovenske narodne skupnosti v Italiji in hkrati važen prispevek k utrjevanju prijateljskih odnosov med sosednjima deželama.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu je v letih svojega obstoja morala — kakor vsaka druga manjšinska ustanova — premostiti neštete težave, kar je bilo mogoče le spričo brezmejnega idealizma, ki so ga izpričali njeni sodelavci in prijatelji. Kljub vsem težavam pa se je stalno razvijala, tako da ima danes bogat knjižni sklad, ki ob-

sega več kot 41.000 enot. Vzdržuje stalne stike z mnogimi sorodnimi ustanovami v Italiji, Jugoslaviji in mnogih drugih državah. Njena glavna zasluga pa je gotovo zbirka najrazličnejšega gradiva o slovenski narodni skupini v Italiji. Sem spada zbiranje del, ki govorijo o Trstu in Primorski, zbiranje gradiva v drugih jezikih, ki obravnava vprašanje v zvezi s slovensko problematiko, zbiranje slovenskih šolskih knjig, ki so izšle v Italiji, kakor tudi zbiranje slovenskega revialnega tiska, ki je po letu 1945 izšel na tržaškem ozemlju, pa tudi v Celovcu in drugod v tujini.

Ob svojem jubileju je knjižnica priredila razstavo slovenskih šolskih knjig ter izdala obširno bibliografijo šolskih knjig za slovenske šole v Italiji od leta 1945 do 1966.

Dobili bomo novo

Zgodovino slovenskega slovstva

Mariborska založba Obzorja je napovedala v svojem obsežnem knjižnem programu med drugim tudi novo izdajo „Zgodovine slovenskega slovstva“. Obširno delo, ki bo izšlo v petih zajetnih knjigah, bosta napisala dr. Jože Pogačnik in dr. Franc Zadavec. Prvi del je napovedan že za prihodnje leto.

Kakor je izjavil glavni avtor teqa obsežnega dela dr. Pogačnik, je novo izdajo zgodovine slovenskega slovstva narekovalo več razlogov. Med njimi je navedel dejstvo, da so raziskave literarne znanosti v zadnjem desetletju močno razširile obseg nekdanjih predstav o predmetu, različne razlage pa so prinesle vrsto novih idej, ocen in metod. Nastala so idejna navzkrižja in interpretacijska nasprotja, ki zahtevajo, da se celotno slovensko slovstvo podvrže znova enofnemu raziskovalnemu aspektu in usklajeni metodi dela.

Pisatelj France Bevk o knjigi:

„Prijateljica, ki nikoli ne razočara“

Kdo ne pozna knjig, kot so: Kaplan Martin Čedermac, Tatič, Tuja kri, Iskra pod pepelom, Iz iskre požar, Pastirci, Tonček, Črni bratje, Peter Klepec, Mali upornik, Kresna noč... Vse te in še mnoge druge je napisal France Bevk, eden izmed najbolj plodnih slovenskih pisateljev. Njegovo književno delo je skoraj nepregledno, a kar je najlepše, pisal je in še piše predvsem za mlade bralce. Ko so Francetu Bevku zastavili nekaj vprašanj glede knjig in zlasti glede knjig za mladino, je takole odgovoril.

● Zakaj tako radi prihajate med mladino!

Zato, ker vem, da je med mladino mnogo prijateljev mojih spisov in se v njeni družbi lepo in po domače počutim. Če me kje želijo poznati in se z menoj prijateljsko pomeniti, bi se mi zdelo nevljudno, če bi ne ustregel njihovi želji. Žal pa pogosto ne morem vsem ustreči. Primanjkuje mi časa, večkrat pa je to zame tudi napor, ker sem že v letih.

● Napisali ste več kot sto knjig. Vam je katera posebno draga!

Sto knjig! Morda jih je res sto, če štejem tudi vse slikanice in kar je take drobnarije. Res pa je, da sem veliko napisal, dasi moja plodnost že pojema, kar je umljivo. Vsak vodnjak, naj bo še tako globok, se slednjič izčrpa. Za moje najboljšo delo štejejo knjigo „Kaplan Martin Čedermac“. Zelo pa mi je pri srcu romantična povest „Kresna noč“ in mladinska zgodba „Pastirci“.

● Če bi skrbno pregledali bogato pisateljsko žetev, kam bi uvrstili „Kaplan Martina Čedermaca“ in „Tatiča“!

Povedal sem že, da imajo ocenjevalci za moje najboljše delo „Kaplan Martina Čedermaca“. Priznam, da je ta knjiga vrh mojega pisateljskega ustvarjanja že zaradi aktualne vsebine, ki sem ji posvetil vso

pozornost. Avtobiografska povestica „Tatič“ pa je bila ena mojih prvih povesti za mladino, ki je nisem pisal izrecno za mladino, ampak sem hotel odkritosrčno izpovedati le mojo mladostno zablodo, ki mi je dolgo težila srce. Mislim, da ima prav zaradi odkritosrčnosti svojo posebno ceno. Mladina je knjigo sprejela za svojo in je zato tudi meni zelo draga.

● Kaj vam pri današnji mladini ni všeč!

Kočljivo vprašanje, ker bi ne hotel metati vse mladine v en koš. Vse priznanje tisti mladini, ki rada bere in se uči za življenje, da bo nekoč z vso odgovornostjo prevzela naša mesta. Tista mladina, ki se hoče uveljavljati le z dolgimi lasmi in plehkimi popevkami, pa mi ni posebno pri srcu. Lepo je, da je mladina vesela, včasih tudi nekoliko lahkomišelnost, vendar pa mora upoštevati „starce“, ki smo s svojim idealizmom gradili kulturno življenje, ki se ga nam ni treba sramovati, in uveljavljamo strpnost v medsebojnih odnosih.

● Kaj sodite kot pisatelj o podatku, da damo Slovenci več na črno kavo kot na knjigo!

Če je podatek resničen, ne vem, vendar mislim, da danes izhaja pri nas toliko lepih in zanimivih knjig, da jim noben bralec ne more s pridom slediti. Pomislimo samo na veliko število knjig, ki izidejo za mladino. Nekoč ni bilo tako. Priznam sicer, da so knjige nekoliko predrage, vendar nekatere kmalu poidejo, da jim sledijo ponatisi. Z vsako knjigo ni tako, vendar pa nam je visoko število novih knjig samo v čast in nam nihče ne more zameriti, če pri branju popijemo tudi kako skodelico kave.

● Kako bi še drugače rekli — knjigi!

To vprašanje se mi ne zdi popolnoma jasno, toda če mislite isto kot jaz, bi knjigo imenoval z drugim imenom dobro tovarišico in prijateljico, ki nikoli ne razočara.

ZVEZA SLOVENSkih ORGANIZACIJ NA KOROŠKEM

in v njo vključene

Slovenska prosvetna zveza
Zveza slovenskih zadrug
Slovenska kmečka zveza
Zveza slovenskih žena
Slovensko šolsko društvo

Zveza koroških partizanov
Slovenska mladina
Zveza slovenskih izseljencev
Slovenska fizikultura zveza
Slovensko planinsko društvo

želijo članicam in članom,
somišljenikom ter prijateljem

zadovoljne praznike
in uspehov polno novo leto!

Wucherer; izbor razstavljenih ekspozitov sega od oljnatih slik mimo grafik in skulptur do okrasnih izdelkov zlatarske umetnosti.

Kdor bi želel podrobneje spoznati cenega izmed umetnikov, bi bil na tej razstavi verjetno razočaran; zato pa bo gotovo navdušen vsak obiskovalec, ki hoče dobiti zaokrožen vtis o stvaritvah sodobne likovne umetnosti na Koroškem. V tem smislu je razstava, ki je odprta do 20. januarja, res pravo doživetje.

KULTURNE DROBTINE

● Znan prešernoslovec prof. dr. Anton Slodnjak je v najnovejšem zvezku zbornika „Aus der Geisteswelt der Slawen“, ki ga izdaja seminar za slovensko filologijo na Münchenski univerzi, objavil zanimivo razpravo pod naslovom „France Prešeren innerhalb der Weltliteratur“. Svojo razpravo zaključuje priznanje literarni znanstvenik v ugotovitvi, da si je Prešeren z umetniško dognanostjo svoje poezije pridobil pravico do častnega mesta med največjimi pesniki svetovne literature.

● Verjetno prvič v zgodovini so se prebivalci nekoga mesta na posebnem glasovanju izrekli glede nakupa umetniških slik. Bili so to namreč prebivalci švicarskega mesta Basla, ki so z 32.118 glasovi proti 27.190 glasovom odobrili nakup dveh Picassovih slik. Mestna občina je v ta namen pripravila 6 milijonov švicarskih frankov (ostalih 2,4 milijona frankov bi morali zbrati iz zasebnih prispevkov), vendar so bili mnogi meščani mnenja, da bi ta denar lahko uporabili v bolj koristne namene. Končno so zmagali ljubitelji umetnosti.

● Docent poljiščine na londonski univerzi Leeming pripravlja angleški prevod Potrčevega romana „Na kmetih“, ki bo v angleškem jeziku izšel s primernim uvodom. Za izdajo tega prevoda iz slovenske književnosti se zavzema londonski odbor organizacije UNESCO, kar je gotovo najboljšje jamstvo, da si bo delo slovenskega pisatelja utrla pot v široko krogo angleških bralcev.

● Beograjska založba „Prosveta“ napoveduje, da bo do konca prihodnjega leta izdala celotna dela slovenskega pisatelja Leva N. Tolstaja. Njegovi spisi bodo izšli v dvanajstih knjigah, med katerimi bosta dve knjigi pisem in dve knjigi dnevnikov.

● Znan avstrijski dirigent dr. Karl Böhm bo v prvem četrtletju 1969 gostoval v newyorški Metropolitan operi, kjer bo dirigiral operi „Kavaler z rožo“ in „Zenska brez sonca“.

● Francoski poslanec Jacques Douzans je v pismu, naslovljenem na predsednika vlade, ugotovil, da televizija spreminja ljudi v svoje sužnje. Ker Francozom očitno ne pripisuje toliko discipliniranosti, da bi se iz lastnega nagiba odpovedali televiziji en dan v tednu, je omenjeni poslanec predlagal, naj bi se televizijski spored vsaj enkrat tedensko končal že ob 20.30 uri, da bi se mogli ljudje tisti večer „posvetiti čtivo, obiskati prijatelje in sploh negovati dobre človeške odnose“.

● V Sovjetski zvezi podeljujejo zaslužnim javnim, družbenim in kulturnim delavcem kot eno najvišjih priznanj tako imenovani „Časni znak“. Poleg 34 sovjetskih prevajalcev so to priznanje letos dobili tudi trije jugoslovanski pisatelji. Nagradjeni so bili Desanka Maksimovič, Mile Klopčič in Blaže Konoski, in sicer za dolgoletno plodno delo pri prevajanju sovjetske literature v jugoslovanske jezike.

OBČNI ZBOR ZDRUŽENJA STARŠEV:

Borba za lastno poslopje slovenske gimnazije stopa v odločilno fazo

Občni zbor združenja staršev otrok na državni gimnaziji za Slovence v Celovcu je minulo soboto soglasno sklenil telegrame zveznemu kanclerju Klausu, zveznemu ministru za pouk Piffel-Perčeviću in zveznemu ministru za gradnje in tehniko Kotzini. Kanclerja in ministra je prosil, da sprejmejo delegacijo koroških Slovencev. Delegacija je dobila nalogo, da z zvezno vlado razčisti vprašanje, zakaj ministrstvo za pouk zavlačuje gradnjo lastnega poslopja slovenske srednje šole v Celovcu, in da z vso odločnostjo zahteva njen čimprejšnji pričetek.

Kakor je predsednik odbora Združenja staršev, šolski upravitelj Valentin Vavti, v uvodoma poročal, se vprašanje gradnje poslopja slovenske gimnazije tudi v tekočem letu ni premaknilo z mrtve točke. Zavlačevanje gradnje tega objekta traja že tri leta. Leta 1964 je namreč tedanji zvezni minister za pouk Drimmel obljubil, da bodo pričeli poslopje graditi že jeseni 1964, najpozneje pa pomladi 1965. Ker do gradnje tudi v letu 1966 ni prišlo, je Združenje staršev na svojem lanskem občnem zboru s telegramoma opozorilo kanclerja Klause in ministra za pouk Piffel-Perčevića na nevzdržan položaj in zahtevalo pričetek gradnje vsaj v letu 1967, ki je istočasno deseto leto obstoja slovenske gimnazije v Celovcu.

Kancler Klaus je na telegram odgovoril 9. 2. 67. Sporočil je, da je zadevo predložil ministrskemu svetu, ki je svoj predlog posredoval ministru za pouk. Le-ta je 13. 2. 67 sporočil, da je nujnost gradnje priznana, da pa je treba najprej zagotoviti zemljišče. Iz kanclerjevega pisma 10. 4. 67 je razvidno, da se je marca z ministrom za pouk razgovarjal glede zemljišča in da bo ministrstvo za gradnje in tehniko prevzelo izdelavo potrebnih načrtov. To je junija pisмено potrdil

tudi minister za pouk in dodal, da je zemljišče določeno v kat. obč. št. Rupert pri Celovcu. „Od tedaj naprej je spet vse tiho“ je ta del svojega poročila zaključil predsednik Vavti.

Zato je prišel občni zbor do spoznanja, da mora Združenje staršev skupno s predstavniki osrednjih organizacij koroških Slovencev in z ravnateljem gimnazije zvezno vlado z vso resnostjo opozoriti na končno izpolnitev dane obljube, to tembolj, ko šteje gimnazija sedaj že nad 400 dijakov, za katere je še vedno mogoče le popoldanski pouk.

Drugi del občnega zbora je bil posvečen predvsem ravnatelju, dvornemu svetniku dr. Jošku Tischlerju, ki gre s koncem leta 1967 v pokoj. Dr. Joško Tischler je od njenega začetka pred desetimi leti vodil slovensko gimnazijo in s tem bistveno prispeval, da je ta naša priporjena in v členu 7 državne pogodbe zajamčena pravica postala resnica in ponosen dokaz naše življenjske volje. Ko mu je ob odhajanju s slovenske gimnazije predsednik združenja staršev izročil simbolično darilo, se je ravnatelj dr. Tischler po krajšem pregledu razvoja slovenske gimnazije v prvih desetih letih zahvalil Združenju in vsem, ki so stali njegovim prizade-

vanjem ob strani in pomagali k sedanjim zasidranosti šole med našim prebivalstvom.

Zaključno je občni zbor za šolsko leto 1967-68 izvolil odbor Združenja. Pri tem je bil z nekaterimi izpopolnitvami v bistvu potrjen dosedanja odbora, ki mu spet predseduje šolski upravitelj Valentin Vavti. Poleg ravnatelja in profesorjev slovenske gimnazije sta dobro obiskavemu občnemu zboru prisostvovala še vodja manjšinskega šolskega oddelka Rudi Volk in strokovni nadzornik, dr. Valentin Inzko.

Slovenska mladina

Gasometergasse 10
9020 Celovec

V A B I L O

Slovenska mladina bo v času od 6. do 8. januarja 1968 priredila pri Lapšu na Šentjanskim Rutah

S M U Č A R S K I
T E Č A J

ki ga bo vodil študent telovadbe Robert Kropiunik.

Za prehrano in prenočišče je poskrbljeno. Prenočišče in polna oskrba (5 obrokov) stane šil 50.— na dan in osebo. Udeleženci naj pridejo z zadostno smučarsko opremo. Vlečna žičnica bo uporabna po znižani ceni. V večernih urah je poskrbljeno za družabnost in razvedrilo.

Prijava k udeležbi pošljite na gornji naslov najpozneje do 30. decembra tega leta, nakar bomo razposlali podrobna navodila.

O d b o r

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“
v Bilčovsu

V a b i l o

na božično igro

HENRIK, GOBAVI VITEZ
(F. Ksaver Meško)

na Štefanovo 26. decembra ob pol treh in pol osmih zvečer

pri Miklavžu v Bilčovsu

V A B I L O

Zveza slovenskih absolventov visokih, srednjih in višjih strokovnih šol vabi svoje članke in nečlane na občni zbor 28. decembra 1967 ob 9. uri dopoldne v dvorani I Delavske zbornice v Celovcu.

Po občnem zboru bo zanimivo predavanje: Dravske elektrarne in njihova medsebojna povezanost.

O d b o r.

UPOKOJENCI POZORI!

Zavod za starostno zavarovanje delavcev opozarja vse upokojence na izkaz meznega davka (Lohnsteuerkarte) za leto 1968, ki so jih zadnje čase prejeli. Ta izkaz mora vsak upokojenec čim prej predložiti zavodu za starostno zavarovanje delavcev (Pensionsversicherungsanstalt der Arbeiter, Landesstelle Graz). Graz, Bahnhofsgürtel 79. Zavod prosi vse upokojence, da na izkaz vpišejo svojo številko, pod katero jih zavod vodi in pod katero sprejemajo svojo pokojnino.

Dnevi obnove mostu od srca do srca

Nemir se spet vriva v življenje človeštva in peza negotovosti bromi prizadevanja za medsebojno spoštovanje, sporazumevanje in enakopravnost, ki so poglavitni stebri blaginje in miru v svetu. Izgleda, da so netilci nemira letos stopili na nov pobod tako med nami in v deželi kot v širnem svetu. Ta nemir prihaja in napreduje sicer po dveh poteh, po politični in gospodarski, vendar ima en in isti brlog: brlog mednarodnega kapitala, iz katerega je že vedno prihajalo le mračnjaštvo in slepomišenje z ljudmi in narodi.

Politični nemir s svojimi žarišči na Daljnem in Bliž. vzhodu se je tekom leta močneje zaredil tudi v Evropi, v Ameriki in Afriki. K njemu se je pridružil še gospodarski nemir. Kakor okoli leta 1930 se čedalje bolj množijo prepiri, ki kažejo, da bomo kmalu v gospodarski krizi, če se narodi ne bodo spametovali in postavili mednarodnemu kapitalu odločneje po robu. V rokah par tisočev mednarodni kapital spet čedalje bolj blasta po težke priporjeni udeležbi delovnih ljudi in revnih narodov na njihovih naravnih in ustvarjenih dobrinah. Hoče jih okrniti in kar se da prisvojiti. Po starem pregovoru »Denar je sveta vladar« se po tej poti politično ravnatežje enako rahlja, kakor se pričinja majati socialna varnost milijonov in milijonov delovnih ljudi.

Oboje — politični nemir in socialna negotovost — je pojav, ki ga čutimo vsi: družina, narod, država in človeštvo. Propagandni val netilcev nemira po tisku, radiu in televiziji, ki jih ima poleg čedalje večjih podjetij mednarodni kapital v rokah, seje dan za dnem zmede med družine. Marsikatera družina se je pričela pod njegovim vplivom resno razdvajati. V njej gineta duh miru in sožitja.

Se bolj nevaren je ta val za širšo družino, za narodno skupnost, kakršna smo koroški Slovenci. Nevaren tembolj, če v njej nekateri še vedno ne ločijo koristi kapitala od bistva krščanstva in ki iz ožine večstoletne preteklosti zadnjega še niso stopili na pot iskrenega dialoga, ki ga zadnja leta katoliška cerkev postavlja na vidno mesto svojih prizadevanj. Najbolj pa nemir, ki ga po svojem starem načelu »Deli in vladaj« seje mednarodni kapital, ogroža sožitje med narodi. Njegova izzivanja, ki so se letos tudi na Koroškem spet pomnožila, prav lahko privedejo do katastrofe, ki pa je vedno obojestranska, kakor nas zgodovina uči.

Družina — tako v ožjem smislu kot v širšem smislu kot narod, država in skupnost narodov — pa si želi mir, z njim pa napredek in blaginjo. Mir pa mora vladati le, če sta želja in hotenje po njem neprestano zakoreninjena v človeških srcih. Le tako je mogoče gojiti ideale medsebojnega spoštovanja, sporazumevanja in enakopravnosti ljudi in narodov, ki so bistvo demokracije.

Zato naj bi bil letošnji božični čas čas potrebne zopetne obnove in utrditve mostu od srca do srca. Znebiti se končno zdrh preteklosti in zamorimo morebitne klince novih. Otrjesimo se ožine, po kateri ima samo ena stran mostu prav. Stopimo čez most od srca do srca in pustimo spricho resnosti časa na svoji strani mostu vse, kar nas kot delovne ljudi in kot narod morebiti loči in razdvaja. Potem bo most spet močan in trden dovolj, da bomo na njem lahko skupno stali v obrambi pred naraščajočimi valovi razdvajanja in pustošenja.

»GLOSARJEVI ZAPISKI«

Vsakemu svoj božič

Božič je čas odpuščanja.

Odpuščanje lahko ponudimo ali sprejmemo. Za eno in drugo je treba velike duševne discipline; prvi o njej govorijo in jo poudarjajo, drugi jo imajo. Toda odpuščanje ne vodi vedno do zaključka: nekateri od užaljenosti živijo.

Božič je čas novega pričetka.

Kdor hoče pričeti znova, mora najprej staro odložiti. To ni nič izrednega; tudi srajco odložimo, kadar je umazana. Življenje pogosto človeka prisili do tega. Le kdor je olesnel v svojem duhu, ne najde vzroka, da bi kaj odložil. Mnogi se pri tem spotaknejo in zdrknejo še dlje nazaj v staro. Nimajo poguma ali pa se jim to zaradi položaja ne zdi več potrebno in koristno. Vse je bilo prav, kar so počeli; mnogi si to samo domišljajo.

Božič je čas duhovne inventure.

Vsak uspešen trgovec za ta čas zapre. Tudi mi bi naj vedeli ob koncu leta, pri čem smo, kje stojimo. Koliko smo doprinesli za narodni obstoj na zunanji (ne za koliko smo se pomaknili navzgor na kakšni izposojeni po-

litični lestvici), v koliko smo gradili na znotraj (ne kako smo se grelj v svojem lastnem soncu in pustili druge, da so pasli svoje dopedenje po nas). Ali je narod zorel ali pa se potapljaj v geto, ker smo se pojavili v njem. Narodnostna trma ni narodna zavest, nestrpnost in nedostopnost nista ravno znak slovenske solidarnosti, demokratičnega duha, objektivnega mišljenja. Vsako duhovno nasilstvo je greh. Ni za vsako krettnjo, ki jo storimo v imenu našega ljudstva, že krettnja za narodov blago. Mogoče nam je narod samo pot do docela drugih ciljev, ki nam leže pred daljnimi očmi.

Božič je čas človeških dotikov.

Voščila, želje, izrazi prijateljstva, bližine, miru, sreče, uspeha, svobode stopijo v ospredje. Mnogo izmed tega je odkrito, marsikaj je fraza. Obhajali bomo vsak svoj božič, reveži in bogatini; s ponižno sklonjeno glavo in s ponosno dvignjenimi brki, z razkošatenimi zastavami in brez njih, na široko in razgibano, tiho in skromno, receptarsko in katekizemsko. Kakor pač ležimo. Mnogi neprestano hodijo, pa nikdar ne dosepejo. Drugi se od zadovoljstva s samim seboj in od občudovanja samega sebe, da so na cilju, ne upajo več ganiti z mesta. Moglo bi jim spodleteti.

Za nekatero pa je božič tudi čas edinosti med koroškimi Slovenci.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dapisi naj se pošiljajo na naslov: 2021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Slovenski
ples 1968
bo v soboto
20. januarja 1968
v prostorih
Delavske zbornice
v Celovcu

Povest o sreči

Novo leto. Ljudje si voščijo srečo; tu iz srca — tam samo površno. Toda kaj je sreča! Mogoče boste v srcih začutili odgovor, ko boste prebrali naslednjo pripovedko.

V strmem klancu med gorami se snidejo trije bratje velikani — Veligora, Mokronoga in Zorko Bistrootki ter sklenejo dognati, ali je sonce više ali je morje globlje ali je sreča dalje.

Veligora hoče z najvišje gore splesti soncu zlato grivo, a je ne more. — Mokronoga hoče razparati dno, kjer je morje najgloblje, a morje ga vrže na breg. — Bistrootki gre v svet za srečo. Vidi jo kot zlato mušico, s katero se igra otrok, vidi jo kot lepo pavico v bogatinovem dvoru; a mušica odleti in pušči otroka v solzah in bogatinov dvor se razsuje, ko se mu pavica izneveri. Zorko hiti za njo — pa se pavica spremeni v zlatoglavega orla, ki se vzpne visoko v nebo, razpade tam v predroben prah in se razsuje po zemlji. Zoro išče, a niti praška sreče ne najde.

Spet se snidejo na klancu bratje velikani. Sklenejo počakati tristokrat tri sto let, potem pa spet pomeriti svoje moči. In ko preteče postavljeni rok, res plete Veligora soncu zlato grivo, Mokronoga izgrebe zemlji izpod dna morja žarni kamen, le Zorku se zgodi tako kakor pred tristo krat tristo leti.

Tedaj pa zvabi Zorka Bistrootkega glasek na drobno stezico, ki vodi v dolino. Zorko se mora odreči podobi velikana in postati navaden človek, če hoče stopiti zanjo. S čisto drugačnimi očmi gleda zdaj svet okoli sebe, občuduje lepoto drobnih stvari in gre za glaskom, ki je prešel zdaj že v njegovo srce. Tako pride do samotne kočice. Na tla pred njo leži mrtev mož, oklepa se ga drobno dete. Nežno loči Zorko otroka, pokoplje mrtvega, pogrne dete-deklico z odejo in zakuri ogenj. In ko se dete zbudi, ve Zorko, da je okusil danes žalost in spoznal pravo ljubezen. Z otrokom v naročju sedi kraj ognja in boža sirota. Tedaj prisede k njima žena, vsa lepa in nežna, priloži iver k njenemu ognju in de: „Našel si me, kajti jaz sem sreča.“

Knjiga mi je prijateljica

Berem, prebiram zgodbe v knjigi in knjiga mi je prijateljica. Pripoveduje mi o življenju in delu in veselju in žalosti ljudi in svet je tako majhen.

Pomisli, tako majhen, da ga preletim mnogo hitreje kot vsi reaktivni avioni, ki prebijajo zvočne zidove. Saj veš kako je tisto. Avion leti in leti in njegov zvok teče pred njim in ga oznanjuje, potem se avion in zvok lovita in ko avion dobi svoj zvok in ko ga prebiti, nastane eksplozija. Stekla v oknih popokajo. Bobenček v ušesu zaboli in se celo pokvari, če ni zavarovan. In avion teče pred svojim zvokom, tiho leti in brum se ga ne dotika. Kot blisk, ki je hitrejši od groma.

Odprem knjigo in potopis in prehitim reaktivca, ki je prehitel svoj zvok.

Odprem knjigo in preskočim zgodovino in obrnem čas. Nazaj. Naprej.

Odprem knjigo in odkrivam svet bajke in resnice, ki je v bajki. Pravljičico, ki pravijo, da je nikoli ni bilo in nikoli ne bo, in jo oživim in pripeljem med nas.

Knjiga — moja prijateljica. Knjiga — naša prijateljica.

Casi branja so pred nami. Časi knjige — naše prijateljice. Zanimive, zabavne, poslikane, porisane. Hodimo mimo izložbenih oken in tehtamo. Katera knjiga je tista prava, ki ima zaprtih vase največ najlepših zgodb in najbolj zanimivih prilog. Katera je najlepše pisana in poslikana. Izložbena okna so polna in izbira je težka. Pa še to pravijo, da niso vse knjige niti zanimive niti najlepše poslikane. Kako spoznamo tisto pravo. Knjigo z zgodbami, slikanico, poslikano.

Seveda, pravi moja in tvoja in naša mama, da so knjige danes drage in ni zanje denarja. Ampak zame je knjiga prav tako potrebna kot kruh. Imam take čudne možgane, da hočejo prav tako jesti kot zobje in želodec.

Po Mariji Vogelnikovi

Sneženi mož in pest orehov

Kajo je slonel ob oknu, gledal na sosedov vrt in je bil žalosten. Maja, sosedova hčerka, je veselo skakala od gredice do gredice in iskala sneg, da si naredi sneženega moža. Pravega sneženega moža iz letošnjega prvega snega! Toda, joj, ko je bela plast komaj prekrila zemljo. To je pa res premalo za velikega sneženega moža, kakršnega bi rada imela Maja.

»Oh, pa takšen snežen mož.« premišljuje Kajo in zadovoljen je, ko vidi, da je tudi Maja žalostna.

Ja, skoraj bi vam pozabila povedati, zakaj je Kajo slabe volje. — Ves dan mora ostati v kuhinji, ker ni ubogal babice. In to prav danes, ko je zapadel prvi sneg. Na jok mu je šlo, vendar zajokal ni. Saj je vedel, da je imela babica prav, toda

kazen je bila res huda. Zato mu ne smemo preveč zameriti, ko je takole brez usmiljenja opazoval Majo in njeno nesrečo.

»Veš, Maja, na mojem vrtu je pa veliko več snega!«

»To mi ne pomaga prav nič. Saj boš prav gotovo tudi ti delal sneženega moža, tako kot vsako leto.«

Pa premišljuje Kajo in premišljuje in se domisli: Oh, gotovo bo ta sneg izginil še danes, tako malo ga je. Vsega skupaj bi bilo komaj dovolj za Majinega sneženega moža. Jutri bom jaz bolj priden, bo pa gotovo zapadel že nov sneg in več ga bo.

»Maja, kar poberi tudi moj sneg in naredi lepega sneženega moža. Lepega in tako velikega, da ga bom tudi jaz videl skozi okno.«

»Bom, bom! Hvala, Kajo! — Pa zakaj še ti ne prideš, da bi mi pomagal?«

»Veš, ne smem! Babica me ne pusti, sem nagajal.«

Maja je pritekla prav do njegovega okna in pomolila mu je pest, polno lepih, okroglih orehov.

»Na, da ti ne bo dolgčas! Mamica mi jih je dala za malico, pa jih kar ti teri, da ti bo manj dolgčas. Jutri pa pridi in bova skupaj delala sneženega moža, tako kot lani. Mamica pravi, da se je zdaj zima zares začela in nam snega ne bo več primanjkovalo.«

In kadar boste zdaj šli mimo naše hiše, jo boste prav lahko spoznali. Na našem in Majinem vrtu je vse polno sneženih mož. Velikih, manjših, srednjih in čisto majhnih ...

Tanja Maurič

Živela je v vasi pridna žena. Nekoč je šla po vasi in nabrala sedem motkov preje, da naprede. Za vsak motek je dobila skledo moke. Prinesla je sedem skled moke, spekla sedem hlebcev kruha in pustila hlebce in hčerko doma, sama pa šla na vas.

»Zapomni si, hčerka, kruha ne jej preveč, da ti bo sedem hlebcev dosti za sedem dni.«

Deklica pa je hodila po vasi k drugim deklicam prest. Tam so ji zmerom dajali tudi malico. Tedaj pa je ona sklicala vse deklice, jim obljubila malico in pojedle so vseh se-

»Glej, nabrala sem po vasi sedem motkov preje, da jo sprede, in sem rekla svoji hčerki: — Predi po motek na dan, da boš imela za ves teden — ona pa me ni poslušala in je v enem dnevu spredla vse.«

Kočižaj je šel in povedal graščaku. Gospod ni verjel. Sam stopi v bajto.

»Ali imaš vžigalice, mati? Kaj pa je pri tebi vik in krik?«

Ženska pa odgovori graščaku:

»Glej, nabrala sem po vasi sedem motkov preje in sem rekla hčerki: — Predi tako,

O prebrisani deklici

dem hlebcev hkrati. Vrnila se je mati iz vasi in začela hčerko tepsli. In tako je hčerka zavpila, da se je slišalo daleč naokrog. Bajta pa je stala ob cesti. Prav takrat se je graščak peljal mimo in je slišal krik. Pa reče kočižaju:

»Pojdi, kakor da se hočeš vode napiti, pa poglej, zakaj to vpitje.«

Stopi kočižaj v bajto:

»Kakšno prelepanje pa je pri vas?«

da bo dosti za sedem dni — ona pa je šla in v enem dnevu spredla vse.«

Prišel je graščak domov, pogledal je po svojih shrambah in povsod je bilo polno prediva, volne in lanu. — Kdo pa mi bo tako hitro spredel vse to? Pojdem in za roko poprosim deklico, ki je napredla sedem motkov na dan, ona mi bo na hitro napredla.

Poprosil je deklico za roko in se je oženil z njo. Šla sta v shrambo, tam pa je bil velik pajek na zidu. Ko je deklica videla da je toliko preje, je obupala in zajokala.

»Zakaj jočeš, žena?«

»Ali vidiš tega ogromnega pajka, ki leze po zidu? To je namreč moja leta. Ona je predla sedem let, sedmo leto pa se je spremenila v pajka. Če bom jaz predla, tudi mene čaka ista usoda.«

Graščak pa ji pravi:

»Pomiri se nikar ne predi, bodo že spredli ljudje.«

Vzela sta pajka v sobo s seboj, dajala sta mu jesti in pili dokler ni poginil.

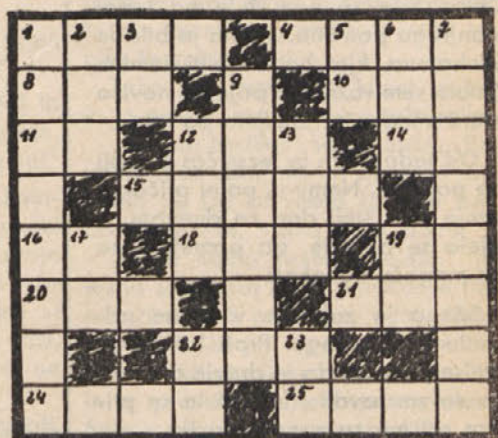
Tako se je deklica rešila preje.

Križanka za otroke

Dragi mali ugankarji!

Kakor vidite, smo mislili tudi na vas, ko smo pripravljali številko za bližnje praznike. Hoteli smo vam napraviti malo veselja, ker vemo, da radi preizkusite svoje znanje. Težav vam današnja križanka gotovo ne bo delala, saj ni samo majhna, marveč hkrati tudi razmeroma lahka. Kljub temu vam svetujemo, da pri reševanju niste površni, kajti zelo hitro se vrine kakšna nepotrebna napaka, s tem pa splava po vodi tudi vsak izgled na eno izmed pripravljenih nagrad. Tudi tokrat smo namreč izbrali tri lepe mladinske knjige in jih bomo z žrebanjem razdelili med tiste, ki nam bodo pravilno rešitev poslali do najkasneje 8. januarja 1968 na naslov: Slovenski vestnik, Gasometergasse 10, Celovec.

Vodoravno: 1. stoji na koncu stavka; 4. del govejih prebavil; 8. termin; 10. mlečni izdelek; 11. veznik; 12. tonovski način; 14. egiptčanski bog; 15. bližnji praznik; 16. latinski veznik; 18. vrsta lepila; 19. osebni zaimek; 20. glas; 21. števniki; 22. izrastek na glavi; 24. ognjenik na Siciliji (slovenska pisava); 25. kmetijsko orodje.

Navpično: 1. in 7. naše voščilo; 2. naelektrjen delec; 3. enaka soglasnika; 5. visoka igralna karla; 6. ves svet si ga želi; 9. druga beseda za kosilo; 12. dolina; 13. glavno mesto sosedne države; 17. kazalni zaimek; 19. oranje; 22. okrajšava za lahko atletiko; 23. okrajšava za naš list.

LOJZE KRAKAR:

Bele plesalke

Kakor vile, kakor ptice, kot kraljice v beli svili, kot metulji labkokerili, da ne sliši jih nikdo — kakor pravljicične sestrice, ki v temi so pot zgrešile in zdaj tavajo okoli druga z drugo pod roko — kot plesalke, ki vrte se labkonoge, da nam zde se, kakor ne bi še nikoli stopile na tla z nogo — takšne v mraku tiho, plaho, bele, svetle kot nebo, lepe, brez ličil in šminke drobne zvezdice snežinke v ples zavrtje se nad zemljo.

KSAVER MEŠKO:

PAMETIVA

Najlepši praznik v letu je bil za nas otroke pametiva, nedolžnih otročičev dan, ko smo hodili z dolgimi šibami in velikimi torbami od hiše do hiše tepežkat. Dobivali smo zato majhne kolačke, ržene ali zmesne, pri kaki bolj borni ali skopuški hiši le ajdinske, jabolka, orehe, režnje ali krhlje, krajcarje ali celo žemlje, majhne sicer, po krajcarju ena, a za nas najlepši, najbolj zaželeni dan. Hiše, ki smo v njih dobili žemlje, so nam ostale v posebno prijetnem spominu. Največ nemira vse leto in največ skrbi je povzročil ta dan mladim našim srcem. Tedne in tedne poprej smo sanjarili in govorili o pametivi. Ko smo po dolgih novembrskih in decembrskih večerih sedeli okrog tople peči in luščili bučne pečke ali koruzo, se je dobršen del naših pogovorov sukal okrog pametive. Kateri dan bo, smo vedeli že davno pred zimo; saj je bila prva naša skrb, da smo, kakor hitro smo dobili nov koledar v hišo ali pisano kmetško pratiko, pogledali po pametivi. Zdaj, ko se je bližala, nas je skrbelo, kakšno vreme bo tisti dan: kopno, zmrzlo, velik sneg morda, morda bo prav tisti dan neusmiljeno snežilo? Tega smo se bali že mesece poprej.

V vse misli, že v molitve se nam je vrivala pametiva. Vznemirjala nas je celo v sanjah. Zasanjal sem kdaj, od večernih pogovorov razgret, da sta brata Lojze in Tone že odšla na pametivo, mene pa niso zbudili in sem ostal doma. Naglo ma sem se dvignil v postelji, bridko sem zajokal.

„Kaj pa ti je?“ je vprašal skrbni glas očetov.

„Kako, da me niste zbudili?“

„Zakaj pa? Kaj pa hočeš?“

„Da bi šel na pametivo, Lojze in Tone sta že odšla, mene pa niste zbudili.“

„Kje je še pametiva! Se ti je pač le sanjalo. Le leži in spi!“

Pomišljal sem. Polagoma se mi je zasvitalo v zaspani glavi, da res še ne more biti pametiva.

Pomirjen sem legel in zaspal.

Nisem še hodil v šolo, ko je bilo tisto znamenito leto. Sosed, Matija Skuhala, učitelj in kmet, ga je naredil znamenitega. Nekega dne, ko se je krepčal pri nas z domačo žgancio in je postal že prav zgovoren, je izdal skrivnost.

„Pajbje, pri nas bodo letos na pametivo žemlje. V nedeljo bo pametiva, zato.“

Kakor lepo, osrečujoče razodelje so vplivale te besede na nas. Druge hiše so nam bile od tedaj manjšega pomena; važna je bila le Skuhalova, kjer bodo delili žemlje. Kmalu sem razglasil prijetno novico vsem mladim prijateljem po vasí.

Od tedaj nam je lezel čas še bolj po polževo. Nemirni, polni pričakovanja smo šteli dan za dnevom, a zdelo se nam je, da pametive ne bo mogoče dočakati.

Snega je zapadlo v listem adventu zelo mnogo. Proti božiču je pritisnila zima, da je drevje pokalo, da so zmrzovali studenci in so ptičice od mraza cepale na tla.

Po naših željah to kajpada ni bilo. A da bi se ustrašili zime in ne bi šli na pametivo, na to seveda niti mislili ni bilo.

Tako se je približevala težko pričakovana nedelja. Večji in večji je postajal naš nemir. Lojze, ki je bil

še najmirnejši in, ker najstarejši, tudi najpametnejši, je v soboto slovesno izjavil: Jaz grem k rani sv. maši. Pametiva mi tako ne ubeži.“ Midva s Tonetom pa sva si pripravila šibe. „Vstaneva navsezgodaj in greva vsaj k Skuhalovim. K drugim lahko gremo pozneje skupaj,“ sva se domenila.

Toda tiste sobote zvečer so oče odločili:

„Jutri pa le ostanita v postelji, da pridemo mi iz cerkve.“

„Zakaj, oče?“ sva se zavzela in prestrašila.

„Premraz je, zgodaj ne bo mogoče nikamor iti; in nedelja je, ne spodobi se.“

Potrta sva legla. A v srcih sva mislila pač oba: „Daleč je cerkev, maša traja dolgo. Medtem prideva desetkrat k Skuhalovim in nazaj. Niti vedel ne bo nihče.“

Bil je še mrak, ko me je drugo jutro brat zbudil.

„Vstani, greva k Skuhalovim.“

„Ali je že čas?“

„Je, vstani!“

Bil sem si takoj povsem na jasnem, da je pametiva. In takoj sem bil povsem zburjen, ko so me druga jutra morali dolgo in občutno tresli, preden sem mogel pregnati spanec z oči in se dvigniti. Danes pa sem bil v trenutku iz postelje.

„Pa pojdiva!“

A kmalu je skopnelo prvočno veselje. Zakaj gorje, hlače sem sicer našel na navadnem mestu, kamor sem zvečer odlagal obleko, tudi telovnik, a suknje ni bilo nikjer, nikjer čevljev. Tonetu se je godilo prav tako.

„Poskrili so nama jih, da nikamor ne bi mogla,“ je govoril na pol žalosten, na pol vdan v neprijetno usodo. Nekaj časa je stikal po vseh kotih, našel ni ničesar.

„V omari bo vse skupaj,“ je po dolgem neuspešnem iskanju glasno vzdihnil. „A omara je zaklenjena. Zdaj bova morala res čakati, da pridejo od maše.“

Žalostno sva sedla na klop pri peči. Tiho je bilo v hiši in mirno, pravi Gospodov dan, poln pokoja

Božična pesem siromakova

V palači svetli nisi rojen bil,
zaplakal prvič si v pastirski koči;
in v zlato zibel položila ni
te mati tvoja revna v hladni noči.

Od Betlehema je trpljenja pot
do Golgate se vila tvoja kruta,
uboštva, borbe, mučeništva pot
z bodečim trnjem, kamenjem posuta.

Le kdor občutil sam je kdaj gorje,
trpin mu, brat njegov, v srce se smili;
in v kočah, ne v palačah še vsekdar
človekoljubi so se porodili.

Anton Aškerc

France Filipič:

Nespametno drevo

*Zakaj si zacvetelo,
drevo, sredi zime?*

*Ptice mraza
bodo razcefrale tvoj nakit.*

*Zakaj si se odelo
v svatovsko oblačilo,
drevo, sredi zime?*

*Kaj nisi moglo
učakati pomladi?*

*Zal mi je za tvoje nežne,
prosojne cvetove,*

*ki se bodo brezplodno
usuli v ledeni mrak.*

*Zakaj si zacvetelo,
nespametno drevo,
sredi zime?*

*Sedem hudih viharjev
prijaha.*

*Hotelo sem biti
cvetoče drevo sredi zime.*

in molčeče prazničnosti. Sestra je bila pač doma, to sva vedela. A je opravljala pri živini, kakor vsako nedeljo zjutraj, ker so mati odšli v cerkev. Tako ni bilo nikogar, ki bi bil nama pomagal s svetom ali dejanjem.

Brat se je mirno oziral po sobi, z molčečim pogledom je nekaj iskal. Nenadoma je ves oživel, naglo skočil s klopi. Pogledal sem ga vprašaje; da se mu lice kar svetlo od veselja, sem videl v poltemi.

„Glej, tu ob postelji so očetovi škornji. Za durmi vise očetove in stričeve suknje. Počakaj, morda najdem v drugi sobi še materine čevlje, za tebe.“

Izginitil je v manjšo sobico, kjer sta spali mati in sestra.

„Res,“ sem pomislil tudi jaz, „saj ni, da bi morala imeti svojo oble-

ko. Oblečeva in obujeva očetovo, stričevo in materino, pa bo.“

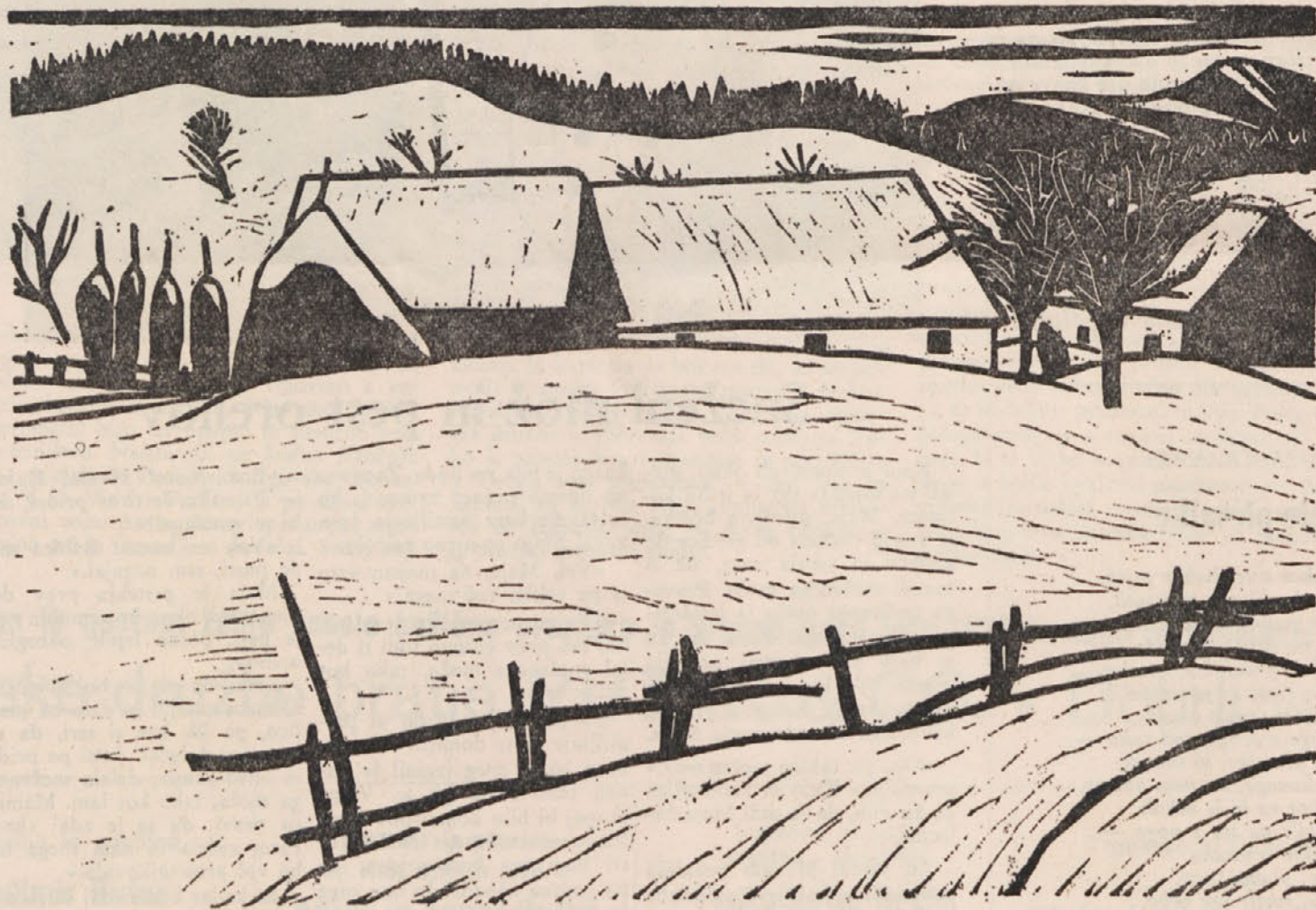
Že je prišel brat iz sosednje sobice z materinimi čevlji v rokah, s listimi za vsak dan; stari in zelo trdi so bili, iz svinjskega usnja.

„Kar obuj! Jaz bom pa očetove škornje.“

Obul sem hitro kar na boso nogo, vpeljal trake in jih zadržnil kar mogoče tesno, da ne bi šlo preveč zime v noge.

„Tukaj imaš stričevo tedensko suknjo. Drži roke, da ti jaz oblečem. Predolgi so rokavi? Seveda so. A te saj ne bo tako zeblo v roke. Jaz oblečem hitro očetovo suknjo in obujem njihove škornje pa greva.“

Nataknil si je na boso nogo velikanske, že precej obdrgnjene škornje in zlezal v ohlapno suknjo. Jaz sem stal na tleh ob peči kakor stra-

MAKSIM GORKI:

Doživetje z Natašo

Nekoč, bil je zadnji dan leta, me je usoda pripeljala v veliko pristaniško mesto, kjer nisem imel niti enega znanca. Kmalu mi je pošel denar; niti ene kopejke nisem imel več v denarnici. Vse, kar sem lahko pogrešal, sem razprodal in se napotil v predmestje, kjer je ležalo pristanišče. Tiho je bilo tam in nikjer ni bilo nobenega človeka — ladijski promet se je komaj pričel. Ves lačen sem pohajkoval mimo hiš in razmišljal, kako dobro se godi podganam.

Prisel je večer. Deževalo je, sever je mrzlo pihal, vihar se je igral z naoknicami, rečni valovi so se peneč valjali ob obalo. Zdalo se je, da reka čuti prihajajočo zimo in da hoče iz strahu pred ledeno odejo pobegniti. S popolnoma oblačnega črnega neba so nprehoma padale dežne kaplje. Na obali je med dvema topoloma ležal čolniček z navzgor obrnjenim dnom. Bilo je, kot da je vsenaokrog izumrlo, jaz pa sem eden izmed preživelih. Takrat mi je bilo osemnajst let. Stopil sem na mrzel, vlažen pesek, zobje so mi šklepetali. Ko sem prišel do stojnice, sem zapazil sključeno žensko postavo, ki je z rokami izgrebla pesek pod prodajnim pultom.

»Le kaj dela tukaj?« sem se vprašal in sedel k njej na tla. Zakričala je in me pogledala s

svojimi mehкими rjavimi očmi. Zagledal sem privlačno devetnajstletno deklico. Obraz so ji kazile plave maroge. Pogledala me je, njen strah je počasi izginil. Z rok je stresla pesek, si popravila ruto in dejala: »Tudi ti si videti lačen. Koplji . . . utrujena sem. Verjetno so notri klobase in kruh, ker stojnico še uporabljajo za prodajo.«

Začel sem kopati. Za hipec se je zagledala vame, nato pa je sedla in mi pomagala. Molče sva delala. Tako sem se poglobil v opravilo, da sem na vse pozabil; mislil sem le na zalogo v pultu. Vedno temneje je bilo, spustila se je gosta megla, valovi so se vedno bolj divje zagajali, dežne kaplje so že močno padale. Nekje daleč je zapiskal čuvaj . . .

»Ima tla?« je vprašalo dekle. »Vprašala sem, ali ima stojnica tla. Če jih ima, se ne trudiva zaman. Pametneje bi bilo, da zlomiva ključavnico!« Zgrabil sem ključavnico in jo mahoma iztrgal. Moja spremljevalka se je zvila kot kača in naglo zgrabila v odprtino.

»No, kaj si našla?« sem vprašal.

»Košaro s steklenicami, prazne vreče, dežnik, železno vedro . . . ah, hlebec kruha. Sicer je vlažen, toda vzemi ga . . .« Pred moje noge se je zakotalil hlebec. Odločil sem košček in ga hlastno vtaknil v usta.

»Daj še meni. In sedaj morava izginiti. Kam greva?« Pogledala je okoli sebe. »Ah, tam leži prevrtnjen čoln, pojdiva podenj!«

Se močneje je deževalo, vihar je tulil, mi dva pa sva požirala kruh. »Kako ti je ime?« sem vprašal deklico. Rekla je: »Nataša.«

Dežne kaplje so padale na lesene stene čolna. Tako pljuskanje povzroča žalostne misli. Najino »stanovanje« je bilo ozko, vlažno in brez najmanjše udobnosti. Nataša se je z rokami naslonila na rob čolna in se zazrla v reko. Rad bi se pogovarjal z njo, a nisem vedel, kje naj začnem. Nataša je sedla, z rokami objela kolena in se zatopila v misli. Nato je rekla: »Tako prekletu življenje!«

Pravzaprav je zatarnala. Toliko malodušnosti je bilo v teh besedah. Enostavno je povedala svoje mnenje . . . »Rada crknem,« je izbruhnila.

»Kdo te je tako osramotil?« sem vprašal.

»Moj ljubimec . . . neki pek!«

»Te često pretepa?«

»Le kadar je pijan.«

Nenadoma se mi je približala in začela pripovedovati v Paški; pek je, ima brke in zelo dobro igra harmoniko. Prišel je k njej v »salon«. Všeč ji je bil, ker je vesel fant. Zaljubila se je vanj. Bil je njen zaščitnik in prijatelj, potem pa ji je vzel ves denar, ki ga je dobila od gostov, ga zapil in se pred njenimi očmi zabaval z drugimi dekleti. »To boli. Sem mar slabša kot drugi? Predvčerajšnjim, ko sem smela ven, sem šla k njemu in ga našla z drugim dekletom. Očitata sem mu, on pa me je pretepel in mi raztrgal obleko. Le kako naj se vrnem? Vse mi je raztrgal . . . bluzo . . . krilo. Moj bog, kaj bo z mano?«

Zobje so mi šklepetali; pa tudi njo je zeblo. Tako se je stiskala k meni, da sem videl blesk v njenih očeh.

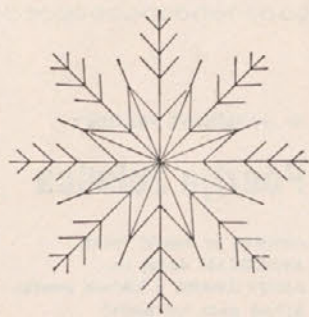
»Kakšne barabe ste moški. Poteptala bi vas. Ko bi eden crknil, bi mu pljunila v obraz in ne bi mi bilo žal. Najprej je tako lepo, ko pa se vdaš, pa . . .«

Tako bedno sem se počutil, da sem zastokal. V tem trenutku sem začutil dve majhni goli roki in zaslišal tih glas: »Kaj ti je? Kaj si zagrešil? Tebe zebe? Torej kakšen si? Sediš tu in molčiš. Ze davno bi mi lahko povedal, da te zebe. No, leži na tla; iztegni se; tudi jaz bom legla. In sedaj me močno objemi. Tako, sedaj ti bo topleje. Potem bova legla s hrbtom proti hrbtu in prenočila. Prav gotovo si izgubil službo. Sedaj si brez dela?«

Potolažila me je, ona, ženska, ki je prodajala svoje telo, deklica, ki ni našla prostora na svetu.

Gost dež mi je padal na obraz, na prsi. Kljub temu da sva ležala tesno objeta, sva se tresla od mraza . . . Ta resnica je bila težja kot vse sanje . . . Nataša pa je govorila tako, kot znajo govoriti le ženske: ljubeznivo in prijateljsko. In nekaj njenih besed je padlo v mojo dušo; solze so se kar same prikradle. S tihim glasom mi je rekla: »Ne joči, ljubi moj. Bog bo dal . . . našel boš posel. Ne smeva obupati!«

Nenehno me je poljubljala. To je bil prvi poljub, ki sem ga dobil od kake ženske. Dolgo sva ležala z roko v roki. Ko se je zasvitalo, sva zapustila čoln in odšla v mesto. Tukaj sva

Pohod

Nad nami mesec čez nebo hiti. Krajina je v vijoličasto luč zavita, da od svetlobe nas v ožeh skeli.

Po poti spremljajo nas bele smreke — tovariši v samotni. Poti konca ni ne mislim, trudnim, kot so trudne veke.

Počasi tipljemo v prosojno noč. Za nami se izgublajo stopinje v snegu. Samotne smreke, lahko, lahko noč,

mi gremo dalje, kakor gaz pred nami, mi gremo kot deseti brat prostost iskat razcapani, s tornistro, strojnico na rami.

Ivan Minatti

se poslovila kot stara prijateljica. Nikoli več je nisem srečal, čeprav sem pol leta stikal po breznicah, da bi jo našel; tisto Natašo, s katero sem preživel neomadeževano Silvestrovo noč.

šilo v prosu. Dolgi rokavi so mi segali prav do tal. Drobne roke so komaj čutile, da imajo kaj oblečeno, tako široki so bili rokavi za težko delo prirojene suknje delavca kovača.

»Pojdiva! Pa tiho, da Micka ne bo slišala.«

Tiho? — Klop-klop . . . klop-klop . . . klop-klop . . . klop-klop še glasneje po kamnitem tlaku v veži.

Morala sva biti zelo smešni prikazni. A prazničnost dneva je bila boljica, da se te smešnosti nisva prav nič zavedala. Samo da bi prišla k Skuhalovim, samo da bi dobila zemljo, edino to hrepenenje nama je polnilo srca in vse misli.

»O ti ciganka, Micka nama je naredila to!« se je razjezil Tone pri vežnih vratih. Zaklenjena so bila.

»Počakati bova morala, da pride iz hleva. Tedaj bo že odprla,« sem pripomnil vdano in ponižno.

»Ne bodi nor! Ali misliš, da bi nama pustila iti? Kaj šel Saj vidiš, da so vsi proti nama, Micka tudi.«

»Kaj pa naj storiva? Ali greva nazaj v sobo?«

V veži je bilo neusmiljeno mrzlo, zato sem si zaželel nazaj v sobo, dasi sem silno hrepenel po zemlji. Brat je razmišljal.

»Ne. Če sva že na polji, greva. Skoz klet pojdeva.«

»Pa boš mogel odpreti dveri?«

»Bom.«

Klop-klop . . . klop-klop . . . klop-klop sva ropotala skozi kuhinjo in šrambo za njo v klet za žito. Tu je Tone z velikim naporom odrinil že-

lezni zapah na durih, ki so zapirale izhod na dvorišče, in odprl. Stopila sva na prag, vzdidan v zid skoraj v višini odraslega človeka.

»Počakaj, se spustim jaz prvi dol. Potem pomorem še tebi. A tiho, da naju Micka ne opazi.«

Z obema rokama se je oprjel praga, pogumno se spustil dol v sneg. S težavo je spravil nalo še mene za seboj. Čudovito okoren sem bil v prevelikih čevljih, še bolj me je ovirala suknja z mahavimi rokavi, ki so se v njih roke povsem izgubljale, da jih skoraj prav nič rabiti nisem mogel.

»Zdaj pa le hitro! A tiho, da ne bo Micka slišala v hlev.«

A kako tiho? Bil je čudež, v taki opremi! Klop-klop . . . klop-klop . . . klop-klop-klop je šlo po zimski, ledeneli poti okrog hiše — kakor bi udarjal kamnar s kladivom po kamnu.

Neusmiljen mraz je bil zunaj. Komaj je bil odprl brat dveri iz kleti, nama je puhnila zima nasproti, da joj. Kakor z ostrimi noži naju je napadala, rezala nama v lice, v ušesa, v oči, da so se polnile s solzami. In gor po rokavih nama je planila, kakor so govorili zvečer o poljih, da planejo zbesneli pod lovčevno obleko. Z divjo jezo se je zagrizla v prste, za nohte, z lednim svojim telesom se je ovila do rameni gori, zajedla se vanje do kosti. In na prsi je legla in pikala in ščipala, da sva drgetala. Ko sva z naglim, a kar moč previdnim klop-klop, klop-klop-klop hitela mimo

hlevov, boječe in v skrbeh se ozirajoč, ali ne bo vsak čas stopila iz hleva sestra, z golido mleka v rokah, je besni naval nekoliko ponehal. A ko sva v okorni obuvti in predolgih suknjah s težavo zlezla čez prelaz in zavila za vogel hlevov, na prosto polje za vaškimi hišami, naju je neusmiljena sovražnica napadla s podvojenim silo, a še bolj divjo jezo.

»Mrzlo pa je,« je čisto po nepotrebnem pripomnil Tone. Menda je slišal med enakomernim klop-klop, klop-klop škornjev in čevljev, kako se tresem in šklepetam z zobmi.

Brezbrizno sva šla mimo prve hiše; da tam ne bo zemelj sva ve-

dela, torej se nisva brigala zanjo. Tako sva priklopotala in pristorkljala do Skuhalovih. Kar odhitala sva si, ko sva ropotala po dolgemu, polzkem podstenju iz rdeče opeke. V srcu sva se pač oba tolažila s sladkim upanjem: »Segrejeva se pri Skuhalovih, potem šele greva nazaj domov.«

A na pragu je sedela že nova nesreča, čakalo že drugo bridko razočaranje.

»Zaklenjeno je,« je na pol jezno, na pol obupano vzkliknil brat, ko je nekajkrat pritisnil veliko železno kljuko, ne da bi mogel odpreti.

»Zaklenjeno?« sem se prestrašil. »Kaj pa zdaj?«

Ne da bi bil odgovoril, je prišel Tone po vratih močno ropotali. Čez čas slišiva v veži poltihe, previdne korake, nato pritajeno šepetanje. Naposled vpraša dekliški glas:

»Kdo pa je?«

»Kaj vprašuješ, Pepca? Saj slišiš, da sva midva. Tone in Franček.«

»Kaj pa hočeta?«

»Kaj? Ne vprašaj tako noro. Na pametno sva prišla, saj veš.«

»Ko pa je vse zaklenjeno. Ključ so vzeli oče s seboj v cerkev.«

»Preneumno,« se je jezil brat in nemirno prestopal z noge na nogo. »Zastonj sva šla. In v takšni zim!«

Jaz sem stal ob njem ves žalosten in prezebel, drhteč v veliki suknji, ki me je baš zaradi svoje preogromne velikosti le slabo varovala mraza. Z rokavom sem si neokretno otiral oči, mokre od solz, brisal si nosek, tudi moker, a ne od solz.

Toda brat se ni dal kar odgnati. Prišel je s Pepco mešetariti.

»Veš kaj, Pepca, ker sva že tukaj, kar daj nama zemlje. Je tako vseeno, ti ali oče.«

»Kako pa? Saj je zaprto.«

»Skozi okno.«

»Ko pa do njih ne morem. Oče jih imajo zaklenjene.«

RADIO PROGRAM

Regionalni program

Poročila: 5.00, 5.50, 6.30, 7.45, 10.00, 12.45, 17.00, 19.10, 20.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.45 Kmetijska oddaja — 6.25 Jutranja razmišljanja — 6.50 Jutranja telovadba — 8.10 Gospodarska oddaja — 8.20 Glasba zale — 9.00 Šolska oddaja — 10.05 Šolska oddaja — 11.30 Kmetijska oddaja — 11.45 Za avtomobiliste — 12.00 Opoldanski zvonovi — 13.10 Objave, pregled sporeda — 13.25 Opoldanski koncert — 14.15 Slovenska oddaja — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Po željah — 18.15 Godba na pihala — 18.30 Odreč časa — 18.55 Lahko nač za otroke — 19.00 Šport — 19.57 Pregled sporeda — 23.10 Ogledalo poročil.

Sobota, 23. 12.: 7.55 Domači vrh — 11.00 Naša lepa domovina — 14.00 Zabavna glasba — 15.00 Človek kot ti in jaz, roman — 15.30 Koncert po željah — 17.10 Veseli delopust — 18.00 Vaš hobby — 20.10 Predbožična oddaja.

Nedelja, 24. 12.: 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Božične pastirske igre alpskih dežel — 10.30 Pojmo veseli — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo mestnega gledališča — 13.25 Opoldanski koncert — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Koncert po željah — 16.00 Kje ostajaš talažba, dramatisirana prireditev — 16.57 Tiha noč, blažena noč — 18.00 Ogledalo koroškega fiska — 18.45 Govori celovški knezoškof — od 18.57 Božična glasba.

Ponedeljek, 25. 12.: 8.05 Božični pozdrav — 9.00 Brez skrbi skozi jutro — 10.30 V petkih ribe, pripovedka — 12.03 Za avtomobiliste — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Koncert po željah — 15.30 Otroška ura — 16.00 Ljudstvo in domovina — 17.05 Plesna glasba ob petih — 18.00 Koncert ljudskih pesmi — 19.30 Operni koncert — 20.10 Lovska puška, pripovedka — 21.30 Malo ritma — 22.10 Sodobni avstrijski komponisti.

Torek, 26. 12.: 8.15 Ziehrerjeva in Lannerjeva glasba — 9.45 Venček melodij — 10.30 Srečni dan, pripovedka — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Češke ljudske viže — 13.45 Štefanovo — 14.30 Koncert po željah — 16.00 Življenje, slušna igra — 17.00 Plesna glasba ob petih — 18.00 Slavnosna zborovska glasba — 19.00 Šport — 20.10 Zabavna glasba — 20.10 Plesna glasba.

Sreda, 27. 12.: 9.00 Dobra poudarjena — 9.30 Mala zgodovina medicinske — 15.00 Zveneči jazz magazin — 15.30 Otroška ura — 17.00 Violinska glasba — 18.00 Oddaja de-

lavsko zbornice — 19.30 XY ve vse — 20.10 Glasbeni mozaik — 21.00 Človečansvo nezaželjeno — 21.15 Zelani križ — 22.30 Hrvatska lirika.

Četrtek, 28. 12.: 9.00 Španski ritmi — 9.30 Dežela Drave — 15.00 Ura pesmi — 15.30 Varnost jezov rečnih elektrarn — 15.45 Ljudstvo in domovina — 18.00 Kmetijska oddaja — 18.14 Koroške pihalne godbe — 19.30 XY ve vse — 20.10 Koroški hišni koledar — 21.00 Pripovedujemo in prepavamo o deželi Drave.

Petek, 29. 12.: 9.00 Mala matineja v pianu — 9.30 Japonska ljudska glasba — 14.00 Zadnji senj starega hrasta — 15.00 Komorna glasba — 15.30 Glasba za mladino — 17.10 Z glasbo v konec tedna — 18.00 Celovčan Franz Paul Herberl in Friedrich Schiller — 20.10 Koroška lavska ura — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja — 22.45 To nas briga vse.

Sobota, 30. 12.: 10.05 Dopoldanski koncert — 11.00 Naša lepa domovina — 14.20 Kjer pojejo, ostanemo — 15.00 Človek kot ti in jaz, roman — 15.30 Koncert po željah — 17.10 Ura pihalne glasbe — 18.00 Za delovno ženo — 18.15 Glasba za delopust — 20.10 Predzadnji krik — 22.30 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 31. 12.: 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 19.30 Na pošli, pripovedka — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo mestnega gledališča — 13.25 Zabavna glasba — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Koncert po željah — 16.00 Avtomobili, slušna igra — 17.05 Plesna glasba ob petih — 18.00 Ogledalo koroškega fiska — 18.20 Kulturnopolitične perspektive — 18.45 Pridite in pojte — 19.30 Pogled na staro leto — 19.45 Govori deželni glavari — 20.10 Pogleda na staro leto — 21.00 1001 in 1 promil — 22.10 Pisani večer je umrl, pisani večer naj živi — 24.00 Navalelna voščila in glasba.

Ponedeljek, 1. 1.: 8.15 Ti moja Avstrija — 9.00 Vedro v novo leto — 10.30 Senj smejnega človeka — 12.03 Za avtomobiliste — 13.00 Opoldanski koncert — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Koncert po željah — 15.30 Otroška ura — 16.00 Swing, slow, beat — 18.00 Zabavni koncert — 19.00 Šport — 19.30 Govori intendant koroškega radia — 20.05 To se zgodi le enkrat — 21.00 Ziehrerjeva glasba.

Torek, 2. 1.: 9.00 Saltarello — 9.30 Zabavna glasba — 14.00 Iz deželnega izobraževalnega načrta — 15.00 Komorna glasba — 15.30 Referent za ljudsko prosveto — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 17.10 Mrzla plošča toplo servirana — 18.00 Deželni razgledi — 19.15 Ljudska glasba — 20.10 Orkestralni koncert.

Slovenske oddaje

Sobota, 23. 12.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 24. 12.: 7.30 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 25. 12.: 7.30 Božični nagovor kriškega knezoškofa — Božične pesmi.

Torek, 26. 12.: 7.30 Kabina se je ustavila, dramatisirana zgodba.

Sreda, 27. 12.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 28. 12.: 14.15 Poročila, objave — O, naglo, naglo čas beži, koledovanje na Radišah.

Petek, 29. 12.: 14.15 Poročila, objave — Od pelka do pelka — Sportni mozaik.

Kmečka gospodarska zadruga

Š T. J A N Ž V R O Ž U

želi članom in odjemalcem zadovoljne božične praznike in srečno novo leto. Prodaja vseh kmetijskih potrebščin ter

nakup žita.

Kupujte pri vaši domači zadrugil

DRUCKEREI - KLISCHEEANSTALT

ROMAN RITTER

Papierhandlung

KLAGENFURT, Burggasse 8
telefon 21-08

Prijetne praznike in uspešno novo leto želi članom in odjemalcem

KMEČKA GOSPODARSKA ZADRUGA

BRNCA

Sobota, 30. 12.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.00 Slovenske skladbe za violino in klavir.

Nedelja, 31. 12.: 7.30 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 1. 1.: 7.30 Z veselim srcem voščimo.

Torek, 2. 1.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Sportni mozaik — Cerkev in svet.

Sreda, 3. 1.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 4. 1.: 14.15 Poročila, objave — Kako so nekoč uprizarjali pastirske igre v Tmari vasi — Stari izreki v novi obleki.

Petek, 5. 1.: 14.15 Poročila, objave — Od pelka do pelka — Perhtovanje v Zahomcu.

Vlagajte v vašo domačo hranilnico. Poslužujte se pri najemanju posojil domačega denarnega zavoda!

Hranilnica in posojilnica Št. Janž v Rožu

želi vsem svojim članom prijetne božične praznike in uspešno novo leto

Zadovoljne božične praznike ter mnogo prijetnih izletov in potovanj v novem letu

želi

AVTOBUSNO PODJETJE

Štefan Sienčnik

DOBRLA VAS
telefon (0-42-36) 219

Vsem cenjenim odjemalcem, znanecem in prijateljem želi

Gašper Ogris Martič

TRGOVINA V BILČOVSVU

vesele praznike in srečno novo leto

Vsem delavcem in prijateljem prijetne praznike in obilo uspeha v novem letu želi

TESARSTVO

Gasser

BILČOVSVU

Telefon (0-42-28) 24-19

Hranilnica in posojilnica

ŽELEZNA KAPLA

želi vsem svojim članom vesele božične praznike in srečno novo leto.

Priporočamo se za denarne posle vseh vrst.

Kraftwerksbau — Motor der Wirtschaft

Mit der Errichtung des Draukraftwerkes Feistritz ist ein weiterer Schritt zur Verwirklichung der Kraftwerkskette an der Drau getan. Die Baukosten in Höhe von rund 840 Mill. S kommen fast zur Gänze der österreichischen Wirtschaft zugute; zum größten Teil aber dem Lande Kärnten. Nicht weniger als 500 Mill. S werden hier ausgegeben. Nur 50 Mill. S fließen ins Ausland.

IN BETRIEB

3 Draukraftwerke
5 Dampfkraftwerke
1 Winterspeicherwerk

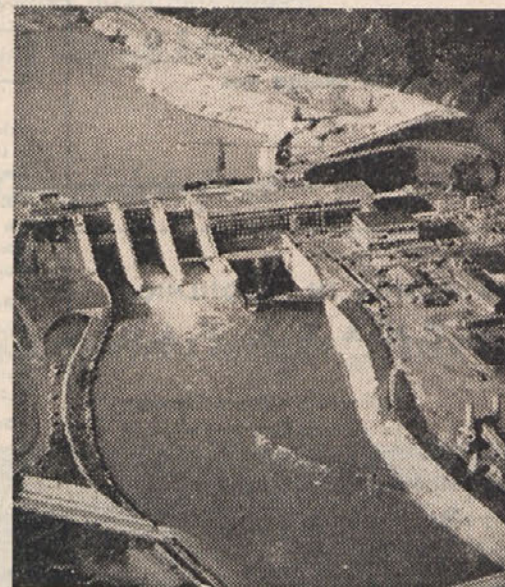
Installierte Gesamtleistung
726.000 kW

Jahresarbeitsvermögen
rund 3 Mrd. kWh

ÖDK

ÖSTERREICHISCHE DRAUKRAFTWERKE

AKTIENGESELLSCHAFT KLAGENFURT ANZENGRUBERSTRASSE 50

Draukraftwerk Feistritz i. R. 80.000 kW installierte Leistung, 375 Mill. kWh Jahresarbeitsvermögen, geht 1968 in Betrieb.

Prijetne božične praznike in mnogo uspehov v novem letu želi vsem članom in odjemalcem

KMEČKA GOSPODARSKA ZADRUGA

Š T. J A K O B V R O Ž U

Izberite tudi vi!

- Ivan Cankar: **KRIŽ NA GORI**, 120 str., pl. 23 šil.
- Josip Jurčič: **DESETI BRAT**, 176 str., slik. priloge, pl. 26 šil.
- Janko Kersnik: **CIKLAMEN**, 140 str., br. 18 šil.
- Miško Kranjec: **POVEST O DOBRIH LJUDEH**, 264 str., br. 22 šil.
- Fran Levstik: **MARTIN KRPAN**, 64 str., kart. 24 šil.
- Angelo Cerkvenc: **OVČAR RUNO**, 128 str., ilustr., br. 18 šil.
- Ivan Tavčar: **MED GORAMI**, 116 str., br. 20 šil.
- Ivan Vouk: **NA MEJNIKU DVEH SVETOV**, 116 str., ppl. 11 šil.
- August Šenoa: **NAGELI S PESNIKOVEGA GROBA**, 80 str., br. 18 šil.
- Rado Murnik: **LEPI JANIČAR**, 236 str., kart. 26 šil.
- Jože Pahor: **OTROK ČRNEGA RODU**, 160 str., ilustr., br. 18 šil.
- France Bevk: **LUKEC IN NJEGOVI ŠKOREC**, 104 str., ilustr., br. 10 šil.
- Pavle Zidar: **KARANTANIJA**, 212 str., br. 32 šil.
- Alojz Rebula: **KLIC V SREDOZEMLJE**, 160 str., br. 8 šil.
- Josip Ribičič: **TRIE NA POHODU**, 144 str., br. 9 šil.
- Smiljan Rozman: **TEDEN IMA SEDEM DNI**, 132 str., ilustr., br. 22 šil.

Vsem ljubiteljem dobre knjige prijetne praznike in mnogo uspeha v novem letu želi

knjigarna

„NAŠA KNJIGA“ CELOVEC WUFENGASSE

Prijetne praznike
in uspešno novo leto

GOSTILNA PRI

„Tišlarju“

DRUŽINA GABRIEL

ŠT. JANŽ V ROŽU
pošta Svetna vas

HRANILNICA IN POSOJILNICA KOTMARA VAS

želi vsem svojim članom
in poslovnim prijateljem

zadovoljne božične praznike
ter veliko uspeha v novem letu!

Vsem članom in vlagateljem vesele
božične praznike
in srečno novo leto

HRANILNICA IN POSOJILNICA BOROVLJE

KROJASTVO

Janez Weiss

Št. Janž v Rožu, tel. 224

Podružnica Celovec
Spitalgasse 12, tel. 72-4-35

Vsem članom in prijateljem lova prijetne praznike
in bogat lovski blagor v novem letu 1968 želi

Klub
prijateljev
lova

Vsem članom in prijateljem želi za-
dovoljne božične praznike in mno-
go uspehov v novem letu

HRANILNICA IN POSOJILNICA BILČOVŠ

Priporočamo se tudi z lastno
bencinsko črpalko

Sobota, 23. 12.: 17.03 Listamo po slikanici — 17.30 Tukaj
prihaja Petter — 18.00 Za družino — 18.40 Kaj vidimo no-
vega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kolportaža, igra —
22.15 Ujetnik v Alcatrazu.

Nedelja, 24. 12.: 15.05 Zvezdica — 15.15 Svet mladine
— 15.45 Patrik in Putrik na božični večer — 16.00 Božič
v belem — 17.00 Presenečenje, igra — 17.30 Adventno
petje iz Saalfeldna — 19.10 Mir ljudem na zemlji — 19.30
Čas v sliki — 20.00 Božič s Hansom Joachimom Kulen-
kampffom — 20.40 Čudovila vožnja Nilsa Holgersona —
22.15 Svetovni otroški božič — 23.55 Polnočnica iz Mün-
chena.

Ponedeljek, 25. 12.: 15.03 Trobenta — 15.35 Maček v
škornjih — 17.55 Robinson Crusoe — 18.30 Na strehah Du-
naja — 19.00 Pobratenje — 20.00 Carmen, opera — 22.55
Dobrodelnica, televizijska igra.

Torek, 26. 12.: 15.03 Sledi po snegu — 15.15 Leteči raz-
red — 16.45 Mali zimski gostje — 17.00 Robinson Crusoe
— 18.35 Male dragocenosti — 19.30 Čas v sliki — 20.00
Vila, televizijska igra — 21.35 Show-apres.

Sreda, 27. 12.: 11.00 Glen-Miller-Story — 16.05 Pavliha
in čarovnik — 16.50 Robinson Crouse — 18.30 Kulturne

Sobota, 23. 12.: 17.40 Vsako soboto — 17.55 Obzornik
— 19.15 Oddaja za otroke — 19.15 Sprehod skozi čas —
20.00 Dnevnik — 20.40 Ljubezen, oh ljubezen — 21.30 Ju-
naki cirkuške arene — 22.00 Gideon.

Nedelja, 24. 12.: 9.30 Poljudno znanstveni film — 10.00
Kmetijska oddaja — 10.45 Vijavaja, ringaraja — 11.30
Junaki cirkuške arene — 15.30 Najboljši športniki Jugosla-
vije — 16.30 Predstavljajte — 17.00 Ljubezen, oh ljubezen
— 18.25 Karavana, reportaža — 18.55 Dolgo vroče po-
letje — 19.50 Zgodba z novoletne jelke — 20.00 Dnevnik
— 20.50 Magazin — 21.50 Lirika.

Ponedeljek, 25. 12.: 10.40 Ruščina — 11.00 Osnove sploš-
ne izobrazbe — 17.00 Mali svet — 17.25 Risanke — 17.40
Kje je, kaj je — 17.55 Obzornik — 18.20 Jezikovna oddaja
— 18.40 Kako pomagamo naglušnemu in gluhamu otroku
— 19.00 Znanost in tehnika — 19.15 Tedenski športni pre-
gled — 19.50 Zgodba z novoletne jelke — 20.00 Dnevnik
— 20.40 Drama — 21.40 Novoletne čestitke.

Torek, 26. 12.: 10.35 Angleščina — 11.00 Osnove splošne
izobrazbe — 16.30 Drsalna revija iz Garmischa — 18.35
Film za otroke — 18.50 Svet na zaslonu — 19.30 Obzornik
— 20.10 Zgodba z novoletne jelke — 20.20 Celovečerni
film — 21.50 Kulturna oddaja — 22.05 Novoletne čestitke.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

JUGOSLAVIJA

aktualnosti — 19.00 Razmišljanje se obrestuje — 19.30 Čas
v sliki — 20.00 Smrt teče zadaj, kriminalka — 21.10 Pro-
sim, odložite.

Četrtek, 28. 12.: 18.00 Ledenomrzli otok — 18.30 Copra-
nja ni čarovništvo — 19.00 Londonski dnevnik — 19.30
Čas v sliki — 20.00 Smrt teče zadaj, drugi del — 21.10
Moj ljubi labod — 22.30 Nočna knjiga Carryja Hauserja.

Petek, 29. 12.: 11.00 Enaindvajset — 11.40 Moj ljubi
labod — 18.00 Lov na severne jelene — 18.30 Festival —
19.00 Človek v prostoru — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dva
stara grešnika, veseloigra — 21.50 Najbolje nič novega —
23.05 Jazz v Ameriki.

Sobota, 30. 12.: 16.03 Kaj lahko postanem — 16.35 Ro-
binson Crouse — 18.00 Stališče — 18.35 Plesna žola —
19.30 Čas v sliki — 20.00 Smrt teče zadaj, tretji del —
21.00 Letni pregled aktualne službe — 22.10 Glasba z
Maxom Gregerjem — 22.35 Banda petih, film z divjega
zahoda.

Nedelja, 31. 12.: 16.33 Mojster čarovnik Nesselbart —
17.20 Za družino — 17.45 Letni športni pregled — 19.00
Ironimus 1967 — 19.20 Novoletni nagovor kardinala Kö-
niga — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Silvester z Heinzom
Conradom — 21.00 Bilanca leta s Karlom Farkasom —
22.00 Sedaj bije trinajst — 23.59 V Novo leto.

Ponedeljek, 1. 1.: 12.05 Novoletni koncert dunajskih fil-
harmonikov — 13.30 Mednarodne tekme v smučarskih
skokih v Garmischu — 17.00 Dakari — 18.00 Pustolovščine
dobrega vojaka Švejka — 18.30 Od meseca do meseca
— 19.00 Zjutraj, apoldne in zvečer v Kitzu — 19.30 Čas
v sliki — 20.05 Človek, ki ga ni mogoče podkupiti —
21.35 Vrača ure v Montparnassu.

Torek, 2. 1.: 18.00 Nepoznani svet — 18.30 Tvoj najboljši
prijatelj — 19.00 Francoski šanson — 19.45 Čas v sliki —
20.15 Horiconli, razgledi — 21.00 Prvi krik.

Sreda, 3. 1.: 11.00 Štirideset let po Lindbergu — 11.45
77 Sunset Strip — 16.00 Mednarodne smučarske tekme —
17.00 Petzi pri zimskem kralju — 17.30 Lassie — 17.55 Za
družino — 18.30 Aktualnosti v kulturi — 19.00 Televizijska
kuhinja — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Slatin Paša — 21.40
Ilustrirano revijo, prosim.

Četrtek, 4. 1.: 16.00 Mednarodne smučarske tekme —
18.00 Razmišljanje se obrestuje — 18.30 Športni kaleido-
skop — 19.00 Super Max — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Mali
hotel — 22.15 Okameneli gozd, film.

Petek, 5. 1.: 11.00 Okameneli gozd — 16.00 Mednarodne
smučarske tekme — 18.00 Dežela brez imena — 18.30 Av-
strijska podoba — 19.00 Tajni nalog za Johna Drakeja —
19.45 Čas v sliki — 20.15 Slatin Paša — 21.40 Filmske
aktualnosti — 22.40 Glasba za polnoč.

Vesele božične praznike in srečno novo
leto želimo vsem prijateljem tukaj in v
domovini

družina inž. Čistimir Bauer
ŠMOHOR IN ZELTWEIG

FRANZ LIEGL STADTGARAGE

Autoreparaturen
Wasch- und Schmierstation

KLAGENFURT, Völkermarkter Ring 14
Telefon 51-08

Vsem pevkam in pevcem ter prijateljem
naše pesmi prijetne praznike in zado-
voljno novo leto želijo

pevovodje
Slovenske prosvetne zveze
in včlanjenih društev

NATIONAL

Splošna zavarovalna delniška družba

Zavarovalni zavod Zveze slovenskih zadrug in Slovenske kmečke zveze

VSE VRSTE ZAVAROVALNIN

CELOVEC - KLAGENFURT
Sternestraße 1

Zadovoljne praznike
in uspehov polno novo leto

Vsem članom in vlagateljem
želi zadovoljne božične praznike
in uspešno novo leto

Hranilnica in posojilnica
VELIKOVEC

Poslujemo dnevno od 8. do 12. ure

Vesele miru polne božične praznike ter
srečno in uspešno novo leto 1968

želi vsem članom in vlagateljem

Hranilnica
in posojilnica

DOBRLAVAS

CARIMPEX

IZVOZ - UVOZ - TRANZIT

KLAGENFURT - CELOVEC
Gabelsbergerstraße 24
telefon 24-98

KARL PRINČIČ

CELOVEC - STERNALLEE

želi vsem svojim odjemalcem
vesel božič
in uspešno novo leto 1968

Za praznike mnogo zadovoljstva in
obilno uspehov v novem letu želi

DR. FRANCI ZWITTER
ODVETNIK

CELOVEC, BAHNHOFSTR. 38

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Svetujemo vam — 6.00 Napotki za turiste — 6.50 Dones za vas — 7.00 Telesna vzgoja — 8.00 Pregled sporeda — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.00 Prireditve dneva in pregled sporeda — 13.10 Obvestila — 13.30 Priporočaja vam — 15.00 Komentarji — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.10 Obvestila — 19.15 Glasbene razglednice — 22.00 Pregled sporeda za naslednji dan — 23.05 Literarni nookturno.

Sobota, 23. 12.: 8.08 Glasbena matineja — 9.25 Naši ansambli zabavne glasbe — 9.45 Iz albuma skladb za mladino — 11.15 Kar po domače — 12.10 Iz balela Trnjulčica — 12.40 Papevke iz studia 14 — 14.05 Od melodije do melodije — 15.45 Filmanje, podlistek — 17.35 Igramo beat — 18.15 Pravkar prispelo — 18.50 S knjižnega trga — 19.15 Minute s pevko Berto Ambrož — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.00 Glasbeni cocktail — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 24. 12.: 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Burja, otroška igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnite, tovariši — 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij — 12.05 Voščila — 13.15 Iz partiturov mojstrov operetnih melodij — 13.40 Nedeljska reportaža — 14.00 Glasba ne pozna meja — 14.35 Humoreska tedna — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Mali operni koncert — 17.30 Mož, ki je ukradel čas, igra — 18.11 Beethoven in Musorgski — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.15 Saramadni večer.

Ponedeljek, 25. 12.: 8.08 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.45 Mladinski pevski festival 1967 — 11.15 Cocktail melodij in plesnih zvokov — 12.10 Igrajo virtuozni — 12.40 Slovenske narodne — 14.35 Voščila — 15.40 Koncertni zbor — 17.05 Operni koncert — 18.15 Signali — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Pevka Marjana Deržaj — 20.00 Koncert simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 22.10 Radi ste jih poslušali.

Torek, 26. 12.: 8.08 Opera matineja — 9.25 Prekmurske melodije — 9.40 Cicibanov svet — 11.15 V ritmu današnjih dni — 12.10 Poldan — 12.40 Orkester Milice iz Ljubljane — 14.05 Pet minut za novo pesmico — 15.40 V torek na svidenje — 17.05 Simfonični orkester RTV Ljubljana —

18.15 Brahmsova glasba — 18.45 Pola sodobne medicine — 19.15 Minute s pevcom Ninom Robičem — 20.00 Vihar igra — 20.46 Pesem godal — 21.15 Deset pevcev, deset melodij.

Sreda, 27. 12.: 8.08 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.45 Glasbena pravljica — 11.15 Narodne in domače melodije — 12.10 Pisanost plesnih ritmov — 12.40 Lahka in operetna glasba — 14.35 Voščila — 15.45 Kaj je groteska, podlistek — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Odskočna deska — 18.40 Naš razgovor — 19.15 Pevka Elda Viler — 20.00 Tristan in Izolda, opera.

Četrtek, 28. 12.: 8.08 Opera matineja — 9.25 Ansambel Teodosijevski — 9.40 Pet minut za novo pesmico — 11.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe — 12.10 Prizor iz opere Veronika Deseniška — 12.40 Pihalne godbe — 14.05 Izbrali smo vam — 15.40 Mali recitali naših glasbenih umetnikov — 17.05 Četrtekov simfonični koncert — 18.15 Turistična oddaja — 18.45 Jezikovni pogovori — 19.15 Pevka Majda Sepe — 20.00 Četrtekov večer — 21.00 Literarni večer.

Petek, 29. 12.: 8.08 Glasbena matineja — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Slovenske melodije — 11.15 Opoldanski spored zabavnih melodij — 12.10 Nekaj Dvorakovih skladb — 12.40 Pred domačo hišo — 14.05 Valčki in uverture — 14.35 Voščila — 15.45 Kulturni globus — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Koncert po željah — 18.15 Zvočni razgledi — 18.45 Na mednarodnih križpoljih — 19.15 Pevka Lidija Kodrič — 20.00 Glasbeni cocktail — 20.30 Pogovor o glasbi — 21.15 Oddaja o marju in pomorščakih.

Sobota, 30. 12.: 8.08 Glasbena matineja — 9.25 Ansambli zabavne glasbe — 9.45 Iz albuma skladb za mladino — 11.15 Kar po domače — 12.10 Tatarska suita — 12.40 Papevke iz studia 14 — 14.05 Od melodije do melodije — 15.45 Hura, v novo leto, podlistek — 17.35 Igramo beat — 18.15 Pravkar prispelo — 18.50 S knjižnega trga — 19.15 Godala v ritmu — 20.00 Tekmovanje ansamblov — 21.00 Veseli zvoki — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 31. 12.: 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Strahopetulus, otroška igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnite, tovariši — 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij — 12.10 Voščila — 13.15 Iz operetnih partitur — 13.40 Jugoslavija in svet, reportaža — 14.00 Nedelja ob kmečki peči — 15.05 Igramo za razvedrilo — 16.00 Z noveleto jelko za vas — 17.05 Pod odprtim nebom — 18.00 Zaplesite z nami — 20.00 na Silvestrovo.

Ponedeljek, 1. 1.: 8.05 Veseli tobagan — 9.05 Novoletni vrtiljak zabavnih melodij — 10.00 Človek na poti — 10.20 Novoletni narodni in narodno zabavni sejem — 11.15 Pojo slavni operni pevci — 13.15 Koncert ob kaminu — 14.00 Zanje ni praznika, reportaža — 16.00 Zupanova Micka, igra — 17.05 Ples ob petih — 17.55 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 20.00 Pripoved o sreči — 21.00 Basni — 21.40 Iz solistične glasbe.

Torek, 2. 1.: 8.05 Najmlajšim poslušalcem za Novo leto — 9.05 Veseli zvoki — 10.00 Imamo danarja kot žaba perja — 10.30 Novosti našega arhiva — 11.15 V ritmu današnjih dni — 13.15 Vedri obrazi nove slovenske muzike — 14.00 Hrana iz morja, reportaža — 14.20 Za kmečko pečko — 15.05 Faust, opera — 16.00 Novoletna športna oddaja — 17.05 Ples ob petih — 18.00 Humaristični prava-pis — 19.15 Minute z pevko Ledo Viler — 20.00 Cesarjev slavček, igra — 21.00 Pesem godal.

Sreda, 3. 1.: 8.08 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.45 Deklica z vžigalicami, glasbena pravljica — 11.15 Narodne in domače melodije — 12.10 Komorni orkester iz Aten — 12.40 Iz operetnega sveta — 14.35 Voščila — 15.45 Iz avtobiografije, podlistek — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Dela Johannes Brahmsa — 18.40 Naš razgovor — 20.00 Čarobni napoj, oratorij.

Die Konsumgenossenschaften

KLAGENFURT

wünschen allen ihren Mitgliedern,
Kunden und Genossenschaftsfreunden

ein frohes Weihnachtsfest
und ein
gesundes, erfolgreiches neues Jahr!

Für
Menschen
unserer
Zeit ...

KONSUM

Vesele božične praznike
in uspešno novo leto

RADIO-ELEKTRO
Hans Kreutz

Celovec, St.-Ruprecht-Straße 10

Vse za vašo družino
po najugodnejših cenah

Prijetne
božične praznike
in mnogo uspehov
v novem letu
želi vsem občanom
občine Sele

HERMAN VELIK
župan

Vesele božične praznike in
srečno novo leto 1968 z željo
za dobro sodelovanje tudi v
bodoče

**ERWIN
MÜNCH**

trgovina z drvni
in premogom

CELOVEC - KLAGENFURT
Villacher Straße 187

Cenjenim odjemalcem in prijateljem prijetne
praznike in uspešno novo leto

HADERLAP

MODNI SALON

Celovec - Klagenfurt
Tavriser Straße 100, tel. 21-23

Tone Mišič KROJAČ
KOTMARA VAS

Priporočam se za naročila, ki jih izvajam po
domovih. Dopise na naslov Slovenskega vestnika.
Prijetne praznike in srečno novo leto
znanem in rajakom doma in po svetu.

Zadovoljne praznike
in obilo uspehov v
novem letu želi svojim
članom in odjemalcem

**KMEČKA GOSPODARSKA ZADRUGA
PLIBERK**

Vesele božične praznike
ter srečno in uspešno novo leto

T I S K A R N A DRAVA

**Borovlje
Podljubelj**

Vsem cenjenim odjemalcem, gostom
in prijateljem želi vesele praznike in
srečno novo leto

samopostrežna trgovina in gostilna

Janko Ogris

V BILČOVSU
telefon (0-42-28) 24-14

**Kmečka
gospodarska
zadruga**

Z E L E Z N A K A P L A

želi vsem članom in odjemalcem
zadovoljne praznike
ter mnogo uspehov v novem letu.

Dobavljamo vse vrste kmetijskih
potrebščin.
Zamenjava žita za moko vsake vrste.

Zadruga dostavlja blago
tudi na dom.

Zadovoljne božične praznike in srečno novo leto želi

Mihael Antonič

trgovina, gostilna,
stiskalnica za sadje

REKA PRI ŠT. JAKOBU V ROŽU

Prijetne praznike in uspehov polno novo leto
vsem članom in prijateljem

Hranilnica in posojilnica Glinje

Podjunska trgovska družba

Bratje RUTAR & CO. Dobrla vas tel. 04236-281
odprla sodobni trgovski center Podjune

Razvoj Podjunske trgovske družbe bratje Rutar & Co. ter zgradba sodobnega trgovskega centra v Dobrli vasi je zgleden primer pristne zasebne poštenosti in skupnega dela članov družine Rutar. Tesno povezana z usodo koroške dežele in z gospodarskim razcvetom Avstrije je tudi preteklost očetove hiše, ki stoji v Žitari vasi, in Podjunske trgovske družbe, ki obhaja ob tej otvoritvi Centra svoj 20-letni obstoj.

Predniki sedanjih bratov Rutar so stari Podjuncani oz. Rožani, torej pravi Korošci. Stari oče, Jurij Rutar, je bil soustanovitelj Hranilnice in posojilnice v Sinči vasi in dolga leta načelnik tega kreditnega zavoda. Jožef Rutar je leta 1912 ustanovil prvo trgovsko podjetje Rutar v Žitari vasi. Prva vojna in tej sledeča nemirna leta so težko prizadela mlado podjetje. Po inflaciji sta Jožef in Urška Rutar tretjič obnavljala trgovino in gostilno v Žitari vasi. Poleg tega sta ustanovila še podružnico v St. Vidu v Podjuni. Donos teh podjetij je omogočil, da sta primerno izsolala svojih sedem otrok. Eden — dr. Jožef Rutar — je po vojni postal zdravnik-kirurg.

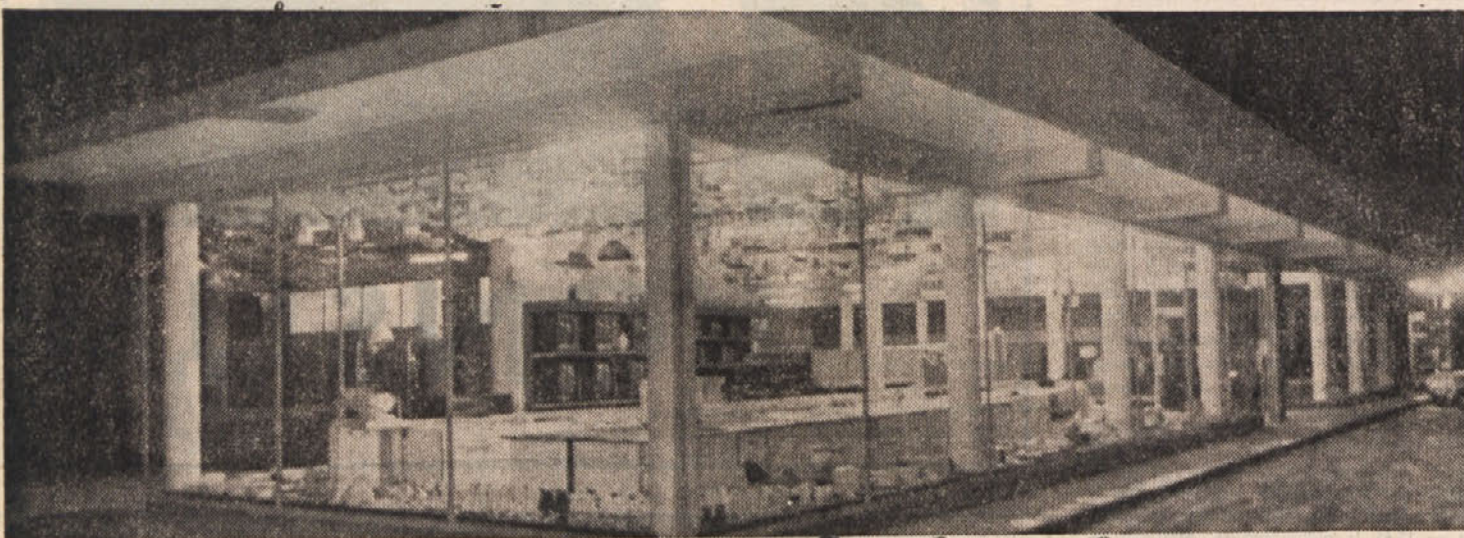
Z zasedbo Avstrije so nastali posebno težki časi za družino Ru-

tar. Očeta, ki je bil odbornik Hranilnice in posojilnice v Dobrli vasi, predsednik Živinorejske zadruge ter Slovenskega prosvetnega društva »TRTA« v Žitari vasi in občinski odbornik — je bil najbolj izpostavljen političnemu in narodnemu preganjanju ter leta 1945 umorjen. Usoda Slovencev: v prvi svetovni vojni kot avstrijski vojak težko ranjen — v drugi svetovni vojni kot zvest demokrat umorjen.

Leta 1944 sta bila med bojem partizanov in Volkssturma požgana Narodni dom in leta 1934 zgrajeno skladišče. S tem je bilo uničeno vse premoženje. Po vojni sta vdova Uršula — ki še danes živi — in najstarejši sin Vladimir postavila v Žitari vasi tako trgovino kakor tudi gostilno na novo.

Pogled v prodajalni prostor za pohištvo

Pogled od zunaj ponoči

Oddelček za električne naprave in štedilnike

Pogled v A & O trgovino Franc Rutar

ob Klopinskem jezeru največjo samopostrežno trgovino s prodajno površino 200 kvadratnih metrov in »Penzion ob jezeru«. Franc Rutar pa je leta 1947 ustanovil prvo trgovsko družbeno podjetje v Dobrli vasi. Po težkem boju in trdem delu se mu je posrečilo šele leta 1950 podjetje odpreti pod svojim imenom. Iz tega podjetja je izšlo, po vstopu bratov, danes vodilno podjetje — Podjunska trgovska družba bratje Rutar & Co. v Dobrli vasi in firma F. & M. Rutar, hotel in trgovina. Praktično vodstvo družbenega podjetja ima zdaj v rokah disponent Emil Rutar, njegova žena Mara pa je glavna knjigovodkinja. Tudi ta dva sta si zgradila v Dobrli vasi moderno hišo.

Franc Rutar se je kljub poškodbam iz vojne posvetil tudi širjenju tujkega prometa in njegovo delo, na primer zgraditev kopalnišča v Dobrli vasi, daleč presega potrebe lastnega podjetja. Edini sin Franc Rutar je namesto svoje matere najmlajši član Podjunske trgovske družbe.

Dobri družinski odnosi, skupno vlaganje znanja in kapitala so bili temelji, ki so privedli k uspehu Podjunske trgovske družbe. Razširitev sestave blaga Podjunske trgovske družbe je zahtevala večje prostore. Tako je postala hiša Hranilnice in posojilnice v Dobrli vasi premajhna. V tem letu so zgradili na že leta 1957 kupljenem zemljišču ob Kapelški cesti — poleg hotela — Podjunski trgovski center.

Podjunski trgovski center je 36 metrov široka stavba iz betona, jekla in stekla; greje jo toplozračna kurjava, ki poleti skrbi za zračenje. Pri gradnji so bila zaposlena predvsem domača podjetja in domači delavci, in to pod vodstvom bratov Rutar. Talne obloge so položili strokovnjaki Podjunske trgovske družbe. Za telesni blagor je skrbela restavracija hotela Rutar.

Podjunski trgovski center je sad zgledega skupnega dela bratov Rutar in seveda tudi družinske zavednosti in ne nazadnje požrtvovalnih ter zvestih delavcev, katerih najstarejši je Andrej Kutej. Najvažnejši kapital pa so seveda zvesti kupci od blizu in daleč. Tem gre v prvi vrsti zahvala za njihovo zvestobo. V bodoče bo tudi v novi hiši, ki je bila zgrajena predvsem za kupce, veljala postrežba za najbolj častno službo.

Podjunski trgovski center naj bi vsem prebivalcem Podjune in vsem prijateljem omogočil, da si nabavijo na ugoden način posamezne potrebščine za gospodinjstvo in gospodarstvo. Velik prostor za parkiranje, ugodne cene in brezplačno dostavljanje blaga so nadaljnje prednosti te hiše. Poleg tega polaga podjetje s svojimi strokovnjaki obloge, ki se lahko negujejo ter so lepe, zdrave in v boljši kvaliteti posebno tople. Male potrebščine dobite v samopostrežbi, pri večjih nakupih so kot svetovalci na razpolago strokovnjaki.

Danes vidimo na tem mestu moderno ADEG-samopostrežno trgovino in gostilno z lepo dvorano. V gornjem nadstropju gostilne se je udomačilo leta 1967 prvo industrijsko podjetje v občini Žitara vas, tvrdka Forbell, ki izdeluje perilo. Hčerka Angela se je poročila z Valentinom Blažem in oba sta ustanovila v Zgornjih Libučah pri Pliberku trgovino z gostilno. Kot krona vsega dela te družine je trgov-

sko podjetje v Pliberku. Hčerka Ljudmila pa se je omožila s Stefanom Sienčnikom; danes obsega to podjetje trgovino z vozili, bencinsko črpalko, delavnico, tujsko-prometni biro ter osebno in tovarno prevoznitvo. Najstarejši sin Stefan Sienčnik je družabnik Podjunske trgovske družbe. V St. Vidu v Podjuni je po drugi svetovni vojni Anton Rutar spet odprl trgovino ter jo izgradil in povečal. Sedaj ima

Vsem prijateljem, odjemalcem in gostom želijo vesele božične praznike in srečno novo leto 1968 lastniki in sodelavci

Podjunske trgovske družbe bratje RUTAR & CO. v Dobrli vasi

poslovodja

Milan Rutar in Mara Rutar

Žitara vas - Dobrla vas

Trgovina in gostilna

Vladimir Rutar

Žitara vas - Tel. (0-42-37) 237

Trgovina in penzion
ob Klopinskem jezeru

Anton in Agnes Rutar

Selo - Št. Vid

Trgovina in hotel
gostilna - drsališče

Franc Rutar in sin

Dobrla vas
Lovanke, Mokrije

Trgovsko in transportno
podjetje

Štefan in Ljudmila Sienčnik

Dobrla vas